

Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket

Vår beteckning
1804/2010

Stockholm 2011-02-15

Enligt sändlista

REMISS**Förslag ändring av Tandvårds- och läkemedelsförmånsverkets föreskrifter och allmänna råd (TLVFS 2008:1) om statligt tandvårdsstöd (omtryckt i TLVFS 2010:2)**

Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket (TLV), översänder härmed förslag till ändring av föreskrifter och allmänna råd om statligt tandvårdsstöd.

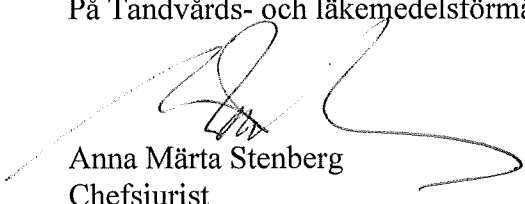
Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 september 2011.

Samråd har skett med Försäkringskassan, Socialstyrelsen och Läkemedelsverket.

Synpunkter på förslaget ska vara Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket tillhanda senast den 24 mars 2011. Skicka gärna ert yttrande med e-post till registrator@tlv.se. Vi är tacksamma om ni kan skicka ert yttrande i Word-format för att underlätta vårt sammanställningsarbete. Om ni önskar kan ni även skicka en pdf-fil eller ett undertecknat exemplar per post. Var vänlig och ange diarienummer (dnr 1804/2010) i svaret.

Frågor under remisstiden kan ställas till Lars Sjödin, 08-5684 27 03, lars.sjodin@tlv.se
Barbro Hjärpe, 08-5684 27 02, barbro.hjarpe@tlv.se eller Caroline Klofelt 08-568 427 17, caroline.klofelt@tlv.se

På Tandvårds- och läkemedelsförmånsverkets vägnar

Anna Märta Stenberg
Chefsjurist

Bilagor:

- Sändlista
- Konsekvensutredning rörande ändring i Tandvårds- och läkemedelsförmånsverkets föreskrifter och allmänna råd (TLVFS 2008:1) om statligt tandvårdsstöd, år 2011
- Appendix - Föreslagna ändringar i TLVFS 2008:1 (2010:2) med separata konsekvensutredningar för varje ändring.

TANDVÅRDS- OCH LÄKEMEDELSFÖRMÅNSVERKET

Box 22520 [Fleminggatan 7], 104 22 Stockholm

Telefon: 08 568 420 50, Fax: 08 568 420 99, registrator@tlv.se, www.tlv.se

Org. nr 202 100-5364

Sändlista

Datainspektionen	datainspektionen@datainspektionen.se
Dentallaboratoriernas riksförening	Samma som Sveriges Tandteknikerförbund
Föreningen svensk dentalhandel	fsd@branschkansliet.se
Försäkringskassan	huvudkontoret@forsakringskassan.se birgitta.rosengren@forsakringskassan.se
Handikappförbundens samarbetsorgan	hso@hso.se
Konjunkturinstitutet	ki@konj.se
Konkurrensverket	konkurrensverket@kkv.se
Konsumentverket	konsumentverket@konsumentverket.se
Läkemedelsverket	registrator@mpa.se
PRO	info@pro.se
SPF	info@spf-pension.se
Regelrådet	regelradet@regelradet.se
SKL	info@skl.se
Socialstyrelsen	socialstyrelsen@socialstyrelsen.se
Specialistföreningarna	
Svensk käkkirurgisk förening	bjorn.johansson@sdic.se
Svenska Parodontologföreningen	info@parodontologforeningen.org.se
Svensk förening för oral protetik	carl.fredrik.arnelund@orebroll.se
Svensk förening för bettfysiologi	sfb@bettfysiologi.org
Svenska Endodontiföreningen	maria.nilner@mah.se
Svensk förening för odontologisk radiologi	charlotte.uln@ptj.se
Svenska ortodontiföreningen	Gulli.Olsson-Sandin@skane.se
Sveriges Privata Specialisttandläkare	lars.medin@falun.mail.telia.com
per@karlakliniken.se	per@karlakliniken.se
Statens beredning för medicinsk utvärdering	info@sbu.se
Svensk Sjukhustandläkarförening	inger.von.bultzingslowen@liv.se agne.nihlson@lg.se
Svenska tandsköterskeförbundet	exp@svetf.se
Sveriges folktandvårdsförening	raimo.palvarinne@lio.se
Sveriges privattandläkarförening	info@ptl.se
Sveriges Konsumenter	info@sverigeskonsumenter.se
Sveriges tandhygienistförening	yvonne.nyblom@telia.com
Sveriges tandläkarförbund	kansli@tandlakarforbundet.se
Sveriges tandteknikerförbund	dental.drs@telia.com
Tandhygienistutbildningen Jönköping	registrator@hhj.hj.se
Tandhygienistutbildningen Karlstad	registrator@kau.se
Tandhygienistutbildningen Dalarna	registrator@du.se
Tandhygienistutbildningen Kristianstad	registrator@hkr.se
Institutionen för odontologi Göteborg	registrator@gu.se
Institutionen för odontologi Stockholm	registrator@ki.se
Tandvårdshögskolan Malmö	registrator@mah.se
Institutionen för odontologi Umeå	registrator@umu.se
Tjänstetandläkarna	Box 2287, 103 17 Stockholm kenth@stf-tt.org

För kännedom till systemleverantörerna

TANDVÅRDS- OCH LÄKEMEDELSFÖRMÅNSVERKET

Box 22520 [Fleminggatan 7], 104 22 Stockholm

Telefon: 08 568 420 50, Fax: 08 568 420 99, registrator@tlv.se, www.tlv.se

Org. nr 202 100-5364

Valda remittenter

Konsekvensutredning rörande ändring i Tandvårds- och läkemedelsförmånsverkets föreskrifter och allmänna råd (TLVFS 2008:1) om statligt tandvårdsstöd, år 2011

SAMMANFATTNING	2
EN BESKRIVNING AV PROBLEMET	2
<i>Sammanfattande ändringsförslag</i>	2
Förtydliganden för att främja enhetlig tillämpning	3
Redaktionell och juridisk justering av text. Översyn för användning av enhetliga begrepp.....	3
Materiella ändringar.....	3
<i>Information utöver föreslagna ändringar</i>	4
VAD TLV VILL UPPNÅ MED FÖRESLAGNA ÄNDRINGAR.....	5
BESKRIVNING AV ALTERNATIVA LÖSNINGAR FÖR DET TLV VILL UPPNÅ OCH VILKA EFFEKTERNA BLIR OM NÅGON REGLERING INTE KOMMER TILL STÅND .	5
UPPGIFTER OM VILKA SOM BERÖRS AV REGLERINGEN	6
UPPGIFTER OM KOSTNADSMÄSSIGA OCH ANDRA KONSEKVENSER REGLERINGEN MEDFÖR	6
<i>Kostnadsmässiga konsekvenser</i>	7
<i>Konsekvenser för företagen/behandlaren</i>	7
<i>Konsekvenser för Försäkringskassa och journalleverantörer</i>	7
<i>Konsekvenser för patienten</i>	8
BEDÖMNING AV OM REGLERINGEN ÖVERENSSTÄMMER MED ELLER GÅR UTÖVER DE SKYLDIGHETER SOM FÖLJER AV SVERIGES ANSLUTNING TILL EUROPEISKA UNIONEN.....	8
BEDÖMNING AV OM SÄRSKILDA HÄNSYN BEHÖVER TAS NÄR DET GÄLLER TIDPUNKTEN FÖR IKRAFTTRÄDANDE OCH OM DET FINNS BEHOV AV SPECIELLA INFORMATIONENSATSER	8
KAN REGLERINGEN FÅ EFFEKTER AV BETYDELSE FÖR FÖRETAGS ARBETSFÖRUTSÄTTNINGAR, KONKURRENSFÖRMÅGA ELLER VILLKOR I ÖVRIGT SKA KONSEKVENsutredningen, utöver redovisningen ovan och i den omfattning som är möjlig, innehålla en beskrivning av nedan:	9
<i>Beskrivning av antalet företag som berörs, vilka branscher företagen är verksamma i samt storleken på företagen</i>	9
<i>Beskrivning av vilken tidsåtgång regleringen kan föra med sig för företagen och vad regleringen innebär för företagens administrativa kostnader.</i>	9
<i>Beskrivning av vilka andra kostnader den föreslagna regleringen medför för företagen och vilka förändringar i verksamheten som företagen kan behöva vidta till följd av den föreslagna regleringen</i>	9
<i>Beskrivning av i vilken utsträckning regleringen kan komma att påverka konkurrensförhållandena för företagen</i>	9
<i>Beskrivning av hur regleringen i andra avseenden kan komma att påverka företagen</i>	9
<i>Beskrivning av om särskilda hänsyn behöver tas till små företag vid reglernas utformning</i>	9
KONTAKTPERSONER	10
LÄSANVISNING FÖR APPENDIX	10

Sammanfattning

Tandvårds- och läkemedelförmånsverket ser över och utvecklar regelverket för statligt tandvårdsstöd som allttjämt är relativt nytt. Ett antal ändringar, som redovisas nedan, har prioriterats inför ett ikraftträdande september 2011.

Från bransch, profession och patienter inkommer fortlöpande synpunkter på regelverkets uppbyggnad och detaljer. De bearbetas inom myndigheten. En del av dessa synpunkter leder till förslag om förbättringar i regelverket för tandvårdsstödet.

De ändringar i regelverket som verkställts under år 2009 och 2010 har genomförts för att åstadkomma ett mer "komplett" regelverk för det statliga tandvårdsstödet. Innevarande år avser ändringsförslagen främst mindre justeringar vilka inte märkbart förändrar tillämpningen av regelverket för vårdgivarna. De justeringar som föreslås är avsedda att göra regelverket tydligare, såväl juridiskt som odontologiskt.

TLV har valt att även år 2011 göra ett omtryck av TLVFS 2008:1 om statligt tandvårdsstöd. De föreslagna ändringarna återfinns i så många delar av föreskriften att ett ändringstryck skulle bli nästan lika omfattande som hela föreskriften. Det sker dessutom en årlig omräkning av referenspriserna enligt modell som remitterades och beslutades år 2009. Detta innebär att bilaga 2 ändras i sin helhet. Av särskild betydelse är att denna föreskrift dagligen används av behandlarna inom tandvården som ett arbetsredskap i behandlingsrummet. Ett ändringstryck har med anledning av detta av TLV ansetts som olämpligt.

En beskrivning av problemet

Konsekvensutredningen analyserar de ändringar som föreslås i föreskriften. Myndigheten anser att regelverket i de delar som hålls oförändrade uppfyller det statliga tandvårdsstödet intentioner samt håller kostnaderna inom anslagen ram.

Nedan följer en kort sammanfattning av ändringarna, därefter en sammanfattande utredning. Slutligen redovisas en mer detaljerad analys av respektive förslag i appendix.

Sammanfattande ändringsförslag

De föreslagna ändringarna till den 1 september 2011 kan delas in i följande kategorier:

- förtydliganden för att främja enhetlig tillämpning,
- strukturell och juridisk justering av text, samt
- materiella ändringar.

Förtydliganden för att främja enhetlig tillämpning

Diagnos/tillstånd 5034	Textförtydligande avseende tandstödd protetik i de fall tand 5, 6 och 7 saknas samt avseende implantatstödd protetik när ett implantat inte kan placeras inom tandposition 5-5.
Diagnos/tillstånd 5061-5062	Textförtydligande eftersom det varit oklart hur benförlust mäts.
Diagnos/tillstånd 5072	Förtydligande av rubriktext.
Inledande innehållsförteckning till bilaga 2	Utbytesåtgärder saknas i innehållsförteckningen i bilaga 2.
Åtgärd 123	Textförtydligande eftersom det varit oklart vad som avses med helstatus.
Åtgärd 429	Åtgärdsrubrik förtydligas.
Åtgärd 522	Textförtydligande eftersom det varit oklart vilken typ av krona som avses.
Inledningstext utbytesåtgärder	Textförtydligande eftersom det varit oklart om texten även avser andra provisorier än på implantaten.

Redaktionell och juridisk justering av text. Översyn för användning av enhetliga begrepp

Diagnos/tillstånd 4001-4884	Enhetliga begrepp för reparativ vård införs.
Regel D.3	Enhetliga begrepp för reparativ vård samt förenkling av texten införs.
Regel D.4	Enhetliga begrepp införs.
Diagnos/tillstånd 5445	Enhetliga begrepp med motsvarande diagnos/tillstånd 4882 inom reparativ vård införs.
Diagnos/tillstånd 5908	Enhetliga begrepp för reparativ vård införs.
Åtgärd 341-343	Språklig justering av rubriktext. Rubriken för avsnittet anger att det är sjukdomsbehandlande åtgärder.
Utbytesåtgärd 921, 922	Enhetliga begrepp för reparativ vård införs.
Uttrycket "kan inte kombineras med..." i flertalet åtgärder	Språklig justering som förtydligar vad som är ersättningsberättigande.

Materiella ändringar

3 §	Eventuell justering av beloppsgränser för högkostnadsskyddet beroende på utfall av beräkning efter index från SCB i april/maj månad. Remitterat förslag avser bland annat val av metod samt val av basår för beräkning.
Diagnos/tillstånd 3041 och 3042	Åtgärd 342 utgår.
Diagnos/tillstånd 3046	Åtgärd 429, 435, 436, 882 för borttagande av implantat tillförs.

Diagnos/tillstånd 3065	Åtgärd 441 för rotseparation och extraktion av rot tillförs.
Regel D.5	Regeln delas upp i två regler, D.5 och D.6, för en enhetlig struktur med E-reglerna som tydliggör tillämpningen. Hänvisning till förordning tas bort.
Inledningstext reparativ vård, ny regel D.7	Tillämpning av aktiv skada klargörs och flyttas till en ny regel vilken tillförs de diagnos/tillstånd som avses.
Diagnos/tillstånd 5035	Åtgärder för reparation tas bort. Görs enhetligt med diagnos/tillstånd 5016.
Diagnos/tillstånd 5071	Rubrik- och villkorstext förtydligas och korrigeras.
Diagnos/tillstånd 5448	Åtgärd 429 för kirurgiskt avlägsnande av implantat tillförs och rubriktext för flertandslucka korrigeras.
Diagnos/tillstånd 5449	Åtgärd 429 för kirurgiskt avlägsnande av implantat tillförs.
Regel E.2	Åtgärd 886 för <i>distans</i> tillförs. Tydliggörande tillämpning för tvätandslucka 5-6.
Regel E.9	Åtgärd 811 för cementering av lossnad protetisk konstruktion tillförs, hänvisning till förordning tas bort.
Åtgärd 302	Ordet <i>akut</i> tas bort för att möjliggöra behandling av tillstånd i käkled eller käkmuskler som orsakat käkfunktionsstörning som inte är akut.
Åtgärd 342	Ett <i>och</i> ändras till ett <i>eller</i> för att möjliggöra vård av fördjupade tandköttsfickor eller furkationsinvolveringar.
Åtgärd 421-428	Kombinationsrestriktioner korrigeras enligt tidigare beslutad princip.
Åtgärd 839	Förtydligande att åtgärden är ersättningsberättigande <i>per käke</i> .
Åtgärd 882	Tillämpning av åtgärden förtydligas.

Information utöver föreslagna ändringar

Utöver ovan nämnda ändringsförslag tillkommer en indexjustering av referenspriserna för år 2011. Index för dessa omräkningar får TLV del av från SCB i månadsskiftet april/maj. En indexering kommer utföras årligen och metoden för beräkning är remitterad och beslutad av Nämnden för statligt tandvårdsstöd våren 2009. De referenspriser som kommer att gälla från och med september 2011 är således inte del av denna remiss.

I samband med omtrycket, den 1 juni 2011, kommer referenspriserna att offentliggöras.

Vad TLV vill uppnå med föreslagna ändringar

Ändringarna medför ett tydligare regelverk vilket innebär färre tveksamheter vid tillämpningen för vårdgivarna. En säkrare tillämpning förväntas medföra

- att patienter får det tandvårdsstöd de bör vara berättigade till,
- ett minskat antal frågor till Försäkringskassans kundsupport och andra supportorganisationer. Detta bör i sin tur minska den administrativa tiden inom tandvården och stödjande organisationer, samt
- färre kompletteringar och omprövningar hos Försäkringskassan på grund av färre felaktiga regeltolkningar.

Flera av korrigeringsarna har ekonomisk betydelse för den enskilde patienten och kan vara en viktig faktor för att patienten ska ha möjlighet att genomgå den föreslagna behandlingen.

Korrigeringar av brister som identifierats bland annat av tandvården medför att reglerna för tandvårdsstödet blir mer enhetliga och innebär en förbättring för patienten.

Socialstyrelsen har nyligen utkommit med en preliminär version av Nationella riktlinjer för vuxentandvård. Ett omfattande arbete pågår i samverkan mellan myndigheterna för att anpassa det statliga tandvårdsstödet med dessa riktlinjer. Detta arbete har nyligen påbörjats vilket medför att årets ändringsförslag endast till liten del påverkats av riktlinjerna.

Beskrivning av alternativa lösningar för det TLV vill uppnå och vilka effekterna blir om någon reglering inte kommer till stånd

Förarbetena till det nya tandvårdsstödet förutsatte en tydlig, relativt detaljerad beskrivning av vilken tandvård som omfattas av det statliga stödet. Avsikten var att det skulle bli enklare än tidigare för vårdgivarna att bedöma vilka åtgärder som är ersättningsberättigande samtidigt som förhandsprövning av beslutande instans togs bort.

Enligt propositionen till reformen var syftet med regelverket om ersättningsberättigande tandvård att tydligt definiera omfattningen av det statliga åtagandet inom tandvårdsområdet. Genom detta gavs förutsättningar för en minskad administration för vårdgivare. Vidare medgav reformen ökade möjligheter att kontrollera kostnaderna för det statliga stödet, dels genom att omfattningen skulle slås fast i detalj på förhand, dels genom att reglerna kunde justeras beroende på kostnadsutfall. Ersättningsreglerna utformades därför på ett sådant sätt att det avsatta statsfinansiella utrymmet skulle komma hållas och att de statliga resurserna satsades på de mest angelägna tandvårdsbehoven.

För att syftena med tandvårdsreformen ska uppnås måste regelverket bli relativt detaljerat. Det måste vidare präglas av en viss flexibilitet. Nya behandlingsmetoder som uppfyller kraven på

evidens ska kunna inkluderas och äldre metoder måste kunna utmönstras om det visar sig att de inte håller måttet eller att nya behandlingsmetoder visar sig bättre. Socialstyrelsens nationella riktlinjer som är under framtagande kommer här att ge ledning. Det kan också finnas skäl att göra ändringar beträffande vilka diagnos/tillstånd som medför att en viss behandling är ersättningsberättigande, givet kostnadsutfall och med hänsyn till statsfinansiellt utrymme.¹

Regeringen fann mot denna bakgrund det lämpligt att detaljbestämmelser om ersättningsberättigande tandvård samt referenspriser för ersättningsberättigande åtgärder regleras i föreskriftsform. Detta innebär att ändringar i föreskriften utgör det främsta verktyget för att uppnå målet för det statliga tandvårdsstödet.

En annan lösning är att inte göra några ändringar i befintligt regelverk. Detta framstår inte som ett alternativ. I övrigt kan myndigheten inte se några alternativa lösningar som skiljer sig nämnvärt från givna förslag.

Förtydliganden som, utöver ändring i befintligt regelverk, kan ske på annat sätt genomförs redan idag. Exempelvis finns sedan den 1 juli 2010 på Tandvårds- och läkemedelsförmånsverkets hemsida en handbok till TLVFS 2010:2 om statligt tandvårdsstöd. Handboken presenterar delar av föreskriften på ett lättillgängligt sätt, främst genom klagörande exempel. Handboken uppdateras successivt med nya avsnitt, företrädesvis där regelverket upplevs som svårtillgängligt samt där nya delar tillkommit.

Uppgifter om vilka som berörs av regleringen

År 2010 så hade cirka 2 300 tandläkarmottagningar 16 000 anställda, varav majoriteten av mottagningarna hade inga eller upp till fyra anställda.² År 2008 var cirka 7 500 tandläkare och 3 500 tandhygienister sysselsatta inom tandvården. Tandvård bedrivs i Sverige såväl inom privat som inom offentlig regi.

Sex företag i Sverige som tillverkar journalprogram berörs av föreskriftsändringen.

Eftersom regleringen kommer att innebära nya referenspriser, nya beloppsgränser och ändring i regelverket kommer i princip alla patienter som besöker tandvården beröras av regleringen. Fyra miljoner personer söker årligen vård inom ramen för det statliga tandvårdsstödet.

Uppgifter om kostnadsmässiga och andra konsekvenser regleringen medför

Konsekvenser per föreslagen ändring finns angivna i appendix till denna konsekvensutredning.

¹ Prop. 2007/08:149, s. 84

² www.scb.se (2010-12-01). Företag och anställda (FDB) efter näringsgren enligt SNI 2007.

Kostnadmässiga konsekvenser

TLV:s föreskrift rörande det statliga tandvårdsstödet ingår inte i den årliga utredning som Tillväxtverket utför rörande företagens administrativa kostnader för att följa de administrativa pålagor som författningar medför. Sålunda saknas för TLV:s del kostnadsdata i Tillväxtverkets databas för ändamålet, benämnd Malin.

TLV har heller inte tillgång till data rörande registrerad vård i Försäkringskassans databas, vilket medför att myndigheten endast kan ge grova skattningar över den ekonomiska effekten av respektive ändringsförslag.

Föreslagna *förtydliganden för att främja en enhetlig tillämpning* samt den *strukturella och juridiska justeringen av föreskriftstexten* bedöms, med beaktande av de data myndigheten har tillgång till, inte påverka den ekonomiska ramen för tandvårdsstödet. De förslag som medför *materiella ändringar* i föreskriften bedöms totalt endast till mindre del ekonomiskt påverka tandvårdsstödet.

Konsekvenser för företagen/behandlaren

Flertalet av de ändringar som föreslås har sin grund i synpunkter och frågor från vårdgivarna avseende regelverket och dess innehåll. Det är TLV:s ambition att föreslagna ändringar ska underlätta för behandlarna när det gäller såväl terapiplanering som att upplysa patienter om eventuellt svårbegripliga ersättningsregler och därmed minska den administrativa tiden. Vårdföretagen, såväl inom offentlig som privat vård, behöver uppdatera sitt datorjournalssystem till ikraftträdandet av föreslaget omtryck.

Konsekvenser för Försäkringskassa och journalleverantörer

Förutom att vårdgivare och vårdgivarföretag påverkas så berörs även journalleverantörsföretagen av ändringar i föreskriften. Omfattningen av programmeringsarbetet för journalleverantörerna beror på hur dessa har kopplat sin IT-lösning mot Försäkringskassans datasystem. TLV kommer tillsammans med Försäkringskassan att träffa journalleverantörerna under våren 2011 för att underlätta införandet av ändringsförslagen.

I appendix framgår om respektive ändringsförslag medför någon påverkan på IT-stödet och således kräver programmering. Med programmering avses både programmering av Försäkringskassans IT-stöd samt programmering i datajournalssystemen.

Föreslagna *förtydliganden för att främja en enhetlig tillämpning* samt den *strukturella och juridiska justeringen av föreskriftstexten* bedöms inte generera någon programmering av IT-stödets regelmotor.

Konsekvenser för patienten

Föreslagna ändringar har i varierande grad konsekvenser även för patienten. Ändringarna syftar till att säkerställa att patienter får tandvårdsstöd för den vård som behövs för att åstadkomma en frihet från smärta och sjukdomar, en förmåga att äta, tugga och tala undan större hinder, eller ett utseendemässigt godtagbart resultat i enlighet med portalparagrafen till tandvårdsstödet³.

Uteblivna justeringar eller förtydliganden av föreskriften kan i vissa fall innebära att en patient inte får avsett tandvårdsstöd.

Både den planerade indexjusteringen av referenspriserna (enligt beslutad metod våren 2009) och eventuell justering av beloppsgränserna inom högkostnadsskyddet kan komma att påverka patientens kostnader för tandvård beroende av kostnadsutvecklingen på tandvårdsmarknaden.

I den mån ändringsförslagen påverkar patienten anges detta i appendix under respektive förslag.

Bedömning av om regleringen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen

Regleringen rörande det statliga tandvårdsstödet är en nationell angelägenhet och påverkas inte av Sveriges medlemskap i den Europeiska unionen.

Bedömning av om särskilda hänsyn behöver tas när det gäller tidpunkten för ikraftträdande och om det finns behov av speciella informationsinsatser

Tandvården upplevde vid införandet av TLVFS 2010:2 i föl att tiden för förberedelser inför ikraftträdande var för kort, utbildning och information hanns inte med i tillräcklig omfattning. Försäkringskassan och leverantörerna av datajournalssystemen lämnade då synpunkter på att det behövs mer tid för programmering och testkörning av programmen. Den offentliga vården har haft svårt att hinna med sina beslutsprocesser med anledning av ändringar i regelverket.

Med beaktande av detta föreslås att datum för ikraftträdande flyttas från den 1 juli till den 1 september. Tryckning av föreskriften kommer även fortsättningsvis att ske till den 1 juni. Detta medför en förlängd tid mellan att de beslutade ändringarna blir kända till de träder i kraft vilket ger företagen och behandlarna ökade möjligheter att förbereda sig.

³ 3 § lagen (2008:145) om statligt tandvårdsstöd

Kan regleringen få effekter av betydelse för företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt ska konsekvensutredningen, utöver redovisningen ovan och i den omfattning som är möjlig, innehålla en beskrivning av nedan:

Beskrivning av antalet företag som berörs, vilka branscher företagen är verksamma i samt storleken på företagen

Se tidigare uppgifter under rubriken "uppgifter om vilka som berörs av regleringen".

Beskrivning av vilken tidsåtgång regleringen kan föra med sig för företagen och vad regleringen innebär för företagens administrativa kostnader.

Eftersom alla förändringar i ett gällande regelverk kräver ett visst mått av inläsning och anpassning från tandläkarnas och tandhygienisternas sida finns det risk för att det administrativa arbetet ökar under de första veckorna. TLV bedömer dock att det nya, tydligare regelverket på sikt kommer att minska behandlarnas administrativa börda.

Beskrivning av vilka andra kostnader den föreslagna regleringen medför för företagen och vilka förändringar i verksamheten som företagen kan behöva vidta till följd av den föreslagna regleringen

TLV bedömer att regleringen förutom kostnader för uppdatering av datajournalssystemen inte kommer att medföra några andra merkostnader för företagen än de tidigare angivna.

Beskrivning av i vilken utsträckning regleringen kan komma att påverka konkurrensförhållandena för företagen

Troligtvis kommer regleringen inte ha någon inverkan på konkurrensförhållandena.

Beskrivning av hur regleringen i andra avseenden kan komma att påverka företagen

Myndigheten bedömer att regleringen inte kommer ha några andra effekter på företagen än de tidigare angivna.

Beskrivning av om särskilda hänsyn behöver tas till små företag vid reglernas utformning

TLV bedömer att regleringen kommer att ha relativt sett samma effekt på små som stora aktörer på tandvårdsmarknaden.

Kontaktpersoner

Odontologiska kontaktpersoner:

Barbro Hjärpe

barbro.hjarpe@tlv.se

Lars Sjödin

lars.sjodin@tlv.se

Caroline Klofelt

caroline.klofelt@tlv.se

Juridiska kontaktpersoner:

Heléne Lindblad Jonsson

helene.lindbladjonsson@tlv.se

Marie Forssell

marie.forssell@tlv.se

Läsanvisning för appendix

Appendix innehåller en detaljerad redovisning kring respektive ändringsförslag.

De föreslagna *regeländringarna* presenteras enligt vedertagen praxis, det vill säga den nu gällande lydelsen samt den föreslagna lydelsen parallellt bredvid varandra.

Föreslagna ändringar i respektive tabeller för *diagnos/tillstånd* samt *tandvårdsåtgärder* presenteras i en ordningsföljd som följer föreskriftens uppbyggnad och med funktionen ”spåra ändring”. I de fall den nu gällande lydelsen ändras är borttagen text överstruken och det nya förslaget markeras med röd text.

Föreslagna ändringar i TLVFS 2008:1 (2010:2) med separata konsekvensutredningar för varje ändring.

1. ÄNDRINGAR I FÖRESKRIFTEN	2
INGRESS.....	2
JUSTERING AV BELOPPSGRÄNSER FÖR HÖGKOSTNADSSKYDDET, ÄNDRING I 3 §	2
DATUM FÖR IKRAFTTRÄDANDE	3
ÖVERGÅNGSREGLER	4
2. ÄNDRINGAR I BILAGA 1, ERSÄTTNINGSREGLER	4
DIAGNOS/TILLSTÅND 3041 GINGIVIT (AKUT OCH KRONISK) OCH DIAGNOS/TILLSTÅND 3042 MUKOSIT VID IMPLANTAT.....	4
DIAGNOS/TILLSTÅND 3046 ANDRA SJUKDOMAR OCH TILLSTÅND I TANDKÖTTET OCH VÄVNADERNA KRING TÄNDER OCH TANDIMPLANTAT.	5
DIAGNOS/TILLSTÅND 3065 KRON-ROTFRAKTUR.	6
INLEDNINGSTEXTEN FÖR D. REPARATIV VÅRD.	6
DIAGNOS/TILLSTÅND 4001–4884, D.1 DOKUMENTATION SAMT D.3 KRONREGEL.....	8
D.4 UTBYTESÅTGÄRD, KRONA.....	13
D.5 TANDSTÖDD PROTETIK SOM GÖRS OM, NY D.6.	13
NY REGEL D.7, ERSÄTTER DET GENERELLA VILLKORET OM AKTIV SKADA.	15
DIAGNOS/TILLSTÅND 4882 LOSSNAD ELLER FRAKTURERAD TANDSTÖDD PROTETISK KONSTRUKTION.	16
DIAGNOS/TILLSTÅND 5034 TRETANDSLUCKA. AVSAKNAD AV TRE BREDVIDLIGGANDE TÄNDER VARAV MINST EN INOM POSITION 5-5.	17
DIAGNOS/TILLSTÅND 5035 FYRA- ELLER FLERTANDSLUCKA. AVSAKNAD AV FYRA ELLER FLER BREDVIDLIGGANDE TÄNDER VARAV MINST TVÅ INOM POSITION 5-5.....	18
DIAGNOS/TILLSTÅND 5061–5062 PARODONTALT SKADAT BETT MED BEHOV AV PROTETISK STABILISERING.	20
DIAGNOS/TILLSTÅND 5071 DYSFUNKTIONELL OCKLUSION ELLER AVSAKNAD AV OCKLUSION I SAMBAND MED REHABILITERING INOM ANNAN ERSÄTTNINGSBERÄTTIGANDE DIAGNOS/TILLSTÅND.	22
DIAGNOS/TILLSTÅND 5072 DYSFUNKTIONELL OCKLUSION ELLER AVSAKNAD AV OCKLUSION SOM KRÄVER PROTETISK KORREKTION PÅ GRUND AV OTILLRÄCKLIG TUGGFUNKTION, TVÅNGSFÖRING ELLER VÄVNADSSKADA.....	24
DIAGNOS/TILLSTÅND 5445 FRAKTUR ELLER SKADA I TANDSTÖDD BROKONSTRUKTION.....	26
DIAGNOS/TILLSTÅND 5448 IMPLANTATKONSTRUKTION I FRIÄNDSTANDLÖSHET VID DIAGNOS/ TILLSTÅND 5012, 5013, 5014, 5015, 5016 ELLER I TRE- ELLER FYRTANDSLUCKA MED [...].	27
DIAGNOS/TILLSTÅND 5449 IMPLANTATKONSTRUKTION I EN- ELLER TVÅTANDSLUCKA ELLER I TANDPOSITION 5 VID DIAGNOS/TILLSTÅND 5011 ELLER 5034 MED [...].	28
DIAGNOS/TILLSTÅND 5908 VÄVNADSSKADANDE BETTAVVIKELSE.	29
E.2 BEGRÄNSNING IMPLANTATSTÖDD PROTETIK.	30
E.9 UNDANTAG FRÅN E.5–E.8 SAMT E.15.	31
3. ÄNDRINGAR I BILAGA 2, ERSÄTTNINGSBERÄTTIGANDE TANDVÅRDSÅTGÄRDER	33
INLEDANDE INNEHÅLLSFÖRTECKNING TILL BILAGA 2.	33
ÅTGÄRD 123 RÖNTGENUNDERSÖKNING, INTRAORAL, KOMPLETT FÖR MUNHÅLAN.	34
ÅTGÄRD 302 SJUKDOMSBEHANDLANDE ÅTGÄRDER.	34
ÅTGÄRD 341–343 SJUKDOMSBEHANDLANDE ÅTGÄRDER AV PARODONTAL SJUKDOM ELLER PERIIMPLANTIT.	35
ÅTGÄRD 421–426 OPERATION AVSEENDE KÄKBENSFÖRANKRADE IMPLANTAT SAMT KIRURGISK FRILÄGGNING OCH ÅTGÄRD 427 OCH 428, BENAUGMENTATION.....	37
ÅTGÄRD 429 BORTTAGANDE AV IMPLANTAT, PER OPERATIONSTILFÄLLE.	39
ÅTGÄRD 522 KOMPLICERAD KANALLOKALISATION.	40
ÅTGÄRD 839 INMONTERING AV FÖRANKRINGSELEMENT.	41
ÅTGÄRD 882 AV- OCH ÅTERMONTERING AV IMPLANTATFÖRANKRAD BRO.	41
INLEDNINGSTEXT UTBYTESÅTGÄRDER.	42
UTBYTESÅTGÄRD 921 OCH 922 UTBYTESÅTGÄRD. KRONA I STÄLLET FÖR ERSÄTTNINGSBERÄTTIGANDE FYLLNING.	43
UTTRYCKET "KOMBINERAS MED [...]" I ÅTGÄRDERNA ERSÄTTS.	44

1. Ändringar i föreskriften

Förslagen presenteras i samma ordning som de förekommer i föreskriften.

Ingress

Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket föreskriver med stöd av 2, 5 och 22 §§ förordningen (2008:193) om statligt tandvårdsstöd i fråga om Tandvårds- och läkemedelsförmånsverkets föreskrifter och allmänna råd (TLVFS 2008:1) om statligt tandvårdsstöd

dels att 3 § ska ha följande lydelse,

dels att bilaga 1 ska ha följande lydelse,

dels att bilaga 2 ska ha följande lydelse.

Föreskriften och de allmänna råden kommer därför att ha följande lydelse från och med den dag då denna författning träder i kraft.

Justering av beloppsgränser för högkostnadsskyddet, ändring i 3 §

Konsekvensutredning Justering av beloppsgränser för högkostnadsskyddet, ändring i 3 §

Beskrivning av problemet

De nuvarande beloppsgränserna för högkostnadsskyddet inom det statliga tandvårdsstödet baserades på statistik från år 2005 och tidigare. Kostnaderna för tandvårdsproduktionen har därefter ökat och referenspriserna har höjts vid två tillfällen sedan införandet av tandvårdsstödet den 1 juli 2008.

Beloppsgränserna har dock inte justerats någon gång och det har inte funnits någon modell för hur justeringen ska ske. Det reella värdet av beloppsgränserna har således minskat. I proposition 2007/08:49, sid 64 anges bland annat *"För att referenspriserna inte ska urholkas bör de ses över och vid behov justeras. [...] När referenspriserna ändras bör som en konsekvens även beloppsgränserna i skyddet mot höga kostnader ses över"*.

Föreslagen metod

- Beloppsgränserna ska från och med år 2011 årligen räknas om för att behålla det reella värdet. Den årliga översynen behöver dock inte leda till att beloppsgränserna ändras varje år.
- År 2011 kommer TLV att justera beloppsgränserna med den genomsnittliga ändringen av referenspriserna mellan år 2008 (enligt upphävd bilaga 2 förordning [2008:193] om statligt tandvårdsstöd) och referenspriserna år 2011 (enligt kommande föreskriftsändring).

Förutsättningar

- a) *Beloppsgränserna för högkostnadsskyddet justeras inte om ändringen vid den årliga översynen visar sig handla om försumbara belopp.*
För att inte göra det svårare för vare sig patienter eller behandlare att räkna ut hur mycket en behandling kommer kosta bör ändring ske med jämna 100-tal kronor.
- b) *Justering sker mot fast basår.*
TLV anser att val av basår bör sammanfalla med reformens ikraftträdande. Basåret bör utgöras av det första året för reformen, 1 juli 2008 till och med 31 augusti 2009. Genom att välja en starttidpunkt som sammanfaller med reformens ikraftträdande fångas hela reformperioden upp, vilket är i enlighet med reformens intentioner och en fördel ur analys och uppföljningsperspektiv.
- c) *Justering sker enligt en procentuell förändring av beloppsgränserna.*
TLV föreslår att en omräkningsfaktor används och att det är lämpligt att justera beloppsgränserna procentuellt istället för med ett absolut belopp. Metoden för justering av beloppsgränserna utgår ifrån förändringen av referenspriserna mellan åren. Referenspriserna ska spegla

produktionskostnaderna för tandvård. Målet är att det ska gå att producera motsvarande vård för de nya beloppsgränserna år 2011 som det gick att producera för 3 000 respektive 15 000 kronor vid reformens införande.

Förutom en årlig översyn av beloppsgränserna för att behålla det reella värdet av högkostnadsskyddet kan ändringar av beloppsgränserna liksom ändringar i ersättningsreglerna eller ändringar av procentsatserna i framtiden vara ett verktyg när omprioriteringar i det statliga tandvårdsstödet måste ske.

Konsekvenser:

Patient:

Majoriteten av patienterna berörs inte. Om en höjning skulle ske med 3 procent skulle cirka 20 av 100 patienter få en höjd kostnad på cirka 50 kronor. Uppskattningsvis 2 av 100 patienter skulle få en höjd kostnad på cirka 200 kronor.

Behandlare och företag:

Justeringen förväntas inte ge någon effekt på patienternas efterfrågan eller på företagets intäkter. Justeringen förväntas heller inte ge effekt på företagets administrativa kostnader. Behandlarna kommer att behöva förklara för patienten att nya beloppsgränser råder, men denna merkostnad förväntas bli försumbar.

Ekonomi:

En ändring av beloppsgränserna uppskattas sänka statens kostnader för högkostnadsskyddet med cirka 100 miljoner kronor.

IT-stöd:

Ändringen medför programmering.

3 § När patientens sammanlagda kostnader för ersättningsberättigande tandvårdsåtgärder, beräknade enligt 2 kap. 4 § andra stycket lagen (2008:145) om statligt tandvårdsstöd, under en ersättningsperiod överstiger X XXX kronor lämnas tandvårdsersättning med

- 50 procent av den del av kostnaderna som överstiger X XXX kronor men inte YY YYY kronor, och
- 85 procent av den del som överstiger YY YYY kronor.

Datum för ikraftträdande

Datum för ikraftträdande föreslås vara den 1 september 2011.

Föreskriften planeras att utkomma från tryckeriet den 1 juni 2011.

Konsekvensutredning datum för ikraftträdande

Beskrivning av problemet:

Tandvården har, vid omtryck av föreskriften år 2010 med ikraftträdande 1 juli, upplevt att tiden för förberedelser inför att de nya bestämmelserna träder i kraft varit för kort. Tandvården har lämnat synpunkter på att utbildning och information inte har hunnits med fullt ut. Den offentliga vården har haft svårt att hinna med sina beslutsprocesser med anledning av ändringar i regelverket.

Även Försäkringskassan och leverantörerna av datajournalssystemen har lämnat synpunkter på att det behövs mer tid för programmering och testkörning av programmen.

Föreslagen ändring:

Datum för ikraftträdande föreslås till den 1 september.

Föreskriften kommer som tidigare år att utkomma från tryckeriet i början av juni månad.

Konsekvenser:*Behandlare och företag:*

Förlängd tid mellan att de beslutade ändringarna är kända och träder i kraft ger företagen och behandlarna ökade möjligheter att utbilda och förbereda sig.

Ekonomi:

Ändringen beräknas medföra marginell ekonomisk påverkan på tandvårdsstödet. Det beror på att referenspriserna enligt 2010 års nivå kommer att gälla under 14 månader istället för 12 månader, vilket troligen minskar utgifterna för tandvårdsstödet. Antagandet gäller om referenspriserna ökar.

Övergångsregler

Några övergångsregler bedöms inte vara aktuellt med anledning av föreslagna ändringar.

Konsekvensutredning övergångsregler

Tandvårdsstödet bygger på slutförd åtgärd. De regler som gäller den dag en åtgärd slutförs tillämpas om inte specifika övergångsregler föreskriver annorlunda.

Övergångsregler behövs när ändringar i regelverket rör åtgärder där behandlingen inom samma åtgärd pågår under längre tid. Det kan också behövas när regelverket åtstramas för behandlingar som sträcker sig över tid. Några sådana ändringar i regler, diagnos/tillstånd eller åtgärder föreslås inte denna gång. TLV bedömer att några övergångsregler inte är aktuella.

Om en övergång sker till nya beloppsgränser i högkostnadsskyddet samtidigt med årets indexjustering av referenspriserna kommer dessa ändringar att vara kända i god tid innan ikraftträdandet. Information kan därmed lämnas till patienter som har en pågående behandling. Ändringen av beloppsgränserna för högkostnadsskyddet föreslås inte föranleda några särskilda övergångsregler.

2. Ändringar i bilaga 1, Ersättningsregler

Diagnos/tillstånd 3041 Gingivit (akut och kronisk) och diagnos/tillstånd 3042 Mukosit vid implantat.

Åtgärd 342 Sjukdomsbehandlande åtgärder av parodontal sjukdom eller periimplantit, större omfattning utgår vid diagnos/tillstånd 3041 och diagnos/tillstånd 3042.

Konsekvensutredning diagnos/tillstånd 3041 och diagnos/tillstånd 3042.**Beskrivning av problemet:**

Kriterierna när åtgärd 342 *Sjukdomsbehandlande åtgärder av parodontal sjukdom eller periimplantit, större omfattning* kan tillämpas föreligger inte vid gingivit (tandköttsinflammation) eller vid mukosit (inflammation i tandkötet runt implantat). Åtgärd 342 bör därmed inte finnas med som ersättningsberättigande åtgärd vid diagnos/tillstånd för gingivit eller för mukosit. Det finns andra ersättningsberättigande åtgärder för behandling av gingivit och mukosit.

Föreslagen ändring:

Åtgärd 342 utgår som ersättningsberättigande åtgärd vid diagnos/tillstånd 3041 *Gingivit (akut och kronisk)* och diagnos/tillstånd 3042 *Mukosit vid implantat*.

Konsekvenser:*Patient:*

Ingen påverkan för patient.

Behandlare och företag:

Justeringen innebär att det inte blir möjligt att rapportera åtgärden i IT-systemen vid dessa diagnos/tillstånd och därmed blir det mindre risk att vårdgivare gör fel och får mindre omfattande administration vid efterhandskontroller.

Ekonomi:

Ändringen beräknas inte medföra någon ekonomisk påverkan på tandvårdsstödet.

IT-stöd:

Ändringen medför programmering.

3041	Gingivit (akut och kronisk).	–	162, 203, 301, 311, 341, 342 , 362, 492
3042	Mukosit vid implantat.	–	162, 203, 301, 302, 303, 311, 341, 342 , 362, 491, 492, 882

Diagnos/tillstånd 3046 Andra sjukdomar och tillstånd i tandköttet och vävnaderna kring tänder och tandimplantat.

Åtgärder för borttagande av implantat tillförs; 429 *borttagande av implantat per operationstillfälle*, 435 *avlägsnande av ett implantat*, 436 *avlägsnande av implantat enkel*, samt 882 *av- och återmontering av implantatförankrad bro*.

Konsekvensutredning diagnos/tillstånd 3046.

Beskrivning av problemet:

Sjukdomsbehandlingar är prioriterade inom tandvårdsstödet. Behandling av sjukdom bör vara ersättningsberättigande även när den inte är vanligt förekommande. Det finns annan sjukdom än periimplantit (diagnos/tillstånd 3044) som kan medföra att ett implantat måste opereras eller tas bort. I diagnos/tillstånd 3046 *Andra sjukdomar och tillstånd i tandköttet och vävnaderna kring tänder och tandimplantat* saknas åtgärder för borttagande av implantat.

Föreslagen ändring:

Åtgärder för att ta bort implantat (åtgärd 429 *Operativt avlägsnande av implantat, per operationstillfälle*, 435 *Avlägsnande av ett implantat*, 436 *Avlägsnande av implantat, enkel*) föreslås tillföras diagnos/tillstånd 3046 *Andra sjukdomar och tillstånd i tandköttet och vävnaderna kring tänder och tandimplantat*.

I samband med borttagande av implantat kan även implantatbroar behöva monteras av och efter behandling monteras åter varför även åtgärd 882 *Av- och återmontering av implantatförankrad bro*, bör tillföras.

Konsekvenser:*Patient:*

Ändringen är betydelsefull för enskild patient som drabbas av annan sjukdom (än periimplantit) som medför att implantat måste tas bort på grund av sjukdomen.

Företag och behandlare:

Det föreslagna förtydligandet innebär ett mer komplett regelverk. Det kan minska den administrativa tiden för tandvården genom att behandlaren inte behöver leta efter åtgärder och eventuellt kontakta support.

Ekonomi:

Förtydligandet beräknas medföra obetydlig ekonomisk påverkan på tandvårdsstödet eftersom borttagande av

implantat sällan förekommer vid andra sjukdomar än periimplantit.

IT-stöd:

Ändringen medför programmering.

3046	Andra sjukdomar och tillstånd i tandkötet och vävnaderna kring tänder och tandimplantat	Se bilaga 3 allmänna råd	162, 163, 301, 302, 303, 311, 341, 342, 362, 401, 402, 403, 404, 405, 429, 435, 436 , 441, 442, 443, 491, 492, 882
------	---	--------------------------	--

Diagnos/tillstånd 3065 Kron-rotfraktur.

Åtgärd 441 för rotseparation och extraktion av rot tillförs.

Konsekvensutredning diagnos/tillstånd 3065.

Beskrivning av problemet:

Åtgärd 441 *Plastik, enklare parodontalkirurgi vid en eller två tänder eller vid periimplantit vid ett enstaka implantat, per operationstillfälle*, har saknats som ersättningsberättigande tandvårdsåtgärd i diagnos/tillstånd 3065 eftersom rotseparation och extraktion av del av molar kan behöva utföras vid kron-rot fraktur.

Föreslagen ändring:

Åtgärd 441 *Plastik, enklare parodontalkirurgi vid en eller två tänder eller vid periimplantit vid ett enstaka implantat, per operationstillfälle* tillförs diagnos/tillstånd 3065 *Kron-rot fraktur*.

Konsekvenser för:

Patient:

Ändringen följer tandvårdsstödet intention där patienten ska få tandvårdsstöd för behandling av sjukdom och smärta. För en enskild patient är ändringen betydelsefull.

Företag och behandlare:

Den föreslagna ändringen ger ett mer komplett regelverk.

Ekonomi:

TLV gör bedömningen att kron-rotfraktur som medför att rotseparation måste utföras är sällan förekommande. Ändringen medför därmed en försumbar ekonomisk påverkan på tandvårdsstödet.

IT-stöd:

Ändringen medför programmering.

3065	Kron-rotfraktur.	C.1	301, 302, 303, 362, 401, 402, 403, 404, 405, 441 , 491, 501, 502, 503, 504, 521, 522, 523, 591
------	------------------	-----	---

Inledningstexten för D. Reparativ vård.

Det generella villkoret om aktiv skada utgår och delarna för karies och fraktur flyttas till ny regel D.7.

Konsekvensutredning inledningstexten regler för D. Reparativ vård

Beskrivning av problemet:

Det finns tolkningssvårigheter av "aktiv skada", till exempel vid abrasion, attrition och erosion. Det har för dessa diagnos/tillstånd varit svårt att avgöra om det är ett pågående slitage eller inte. Texten om aktiv skada är dessutom inte tillämpbar på alla diagnos/tillstånd för reparativ vård.

För att reparativ vård ska vara ersättningsberättigande inom det statliga tandvårdsstödet krävs att en skada finns. Det räcker inte med risk för att en tand ska frakturera eller risk för att en fyllning ska lossna. I den tidigare tandvårdsförsäkringen lämnades ersättning även vid sådan vård. Det nuvarande tandvårdsstödet

utgår således från att det föreligger en diagnos eller ett tillstånd som finns beskrivet i ersättningsreglerna. Om en skada har åtgärdats med till exempel en kompositfyllning finns inte längre diagnos/tillstånd för skadan kvar. Odontologiskt kan det ibland uppfattas som en lösning på kort sikt att utföra fyllningar för att senare utföra kronor. För de fall en fyllning behöver användas som temporär lösning under en övergångsperiod finns sjukdomsbehandlande åtgärder för temporära och långtidstemporära fyllningar inom tandvårdsstödet.

Villkoren om aktiv skada för karies och fraktur anger att reparation endast är ersättningsberättigande vid dentinkaries som måste åtgärdas och vid fraktur av sådan omfattning att den måste åtgärdas med reparation. Det vill säga vid karies endast i emaljen eller vid mycket små frakturer som kan putsas till eller lämnas utan åtgärd är reparativ vård inte ersättningsberättigande. Dessa villkor bör gälla för diagnos/tillstånd som avser karies eller frakturer.

Föreslagen ändring:

Den inledande texten efter diagnos/tillstånd i avsnitt D. Reparativ vård om aktiv skada, som ett generellt villkor för ersättning, föreslås utgå.

De delar om aktiv skada som beskriver när fyllning eller krona är ersättningsberättigande vid karies, fraktur eller förlust av tandsubstans eller fyllningsmaterial läggs i stället in i en regel D.7 som förs in i tillämpliga diagnos/tillstånd. Se nedan, sidan 15.

TLV planerar att beskriva i handboken om grunderna för när tandvård är ersättningsberättigande inom tandvårdsstödet.

Konsekvenser:

Patient:

Ökad tydlighet i regelverket medför att patienten kan få bättre information från sin behandlare.

Företag och behandlare:

Förslaget innebär en ändring i sak men påverkar inte tillämpningen för behandlarna. Den justerade föreskriftstexten medför att ersättningsreglerna blir tydligare vilket minskar osäkerhet för behandlaren och därmed färre frågor till Försäkringskassan och andra supportorganisationer. Detta kan minska den administrativa tiden.

Ekonomi:

Förtydligandet medför ingen ekonomisk påverkan på tandvårdsstödet. En minskning av den administrativa tiden medför lägre kostnader för företagen.

IT-stöd:

Ändringen medför ingen programmering.

Inledning D-regler

Nuvarande lydelse

För reparativ vård gäller generellt följande villkor för ersättning.

Reparativ vård är ersättningsberättigande endast vid en aktiv skada.

Med aktiv skada avses

- dentinkariesangrepp som måste åtgärdas,*
- fraktur av sådan omfattning att den måste åtgärdas med reparation,*
- abrasion eller attrition med pågående slitage, eller*
- pågående erosion.*

För reparativ vård gäller vidare dels de villkor som anges specifikt för olika diagnos/tillstånd, dels, i den mån det anges för respektive diagnos/tillstånd, följande villkor för ersättning.

Föreslagen lydelse

För reparativ vård gäller följande villkor för ersättning i den mån det anges för respektive diagnos/tillstånd.

Diagnos/tillstånd 4001–4884, D.1 Dokumentation samt D.3 Kronregel.

Enhetlig användning av begrepp för reparativ vård, förenkling av texten.

Konsekvensutredning Översyn och användning av enhetliga begrepp för reparativ vård, ingen ändring i tillämpningen

Användning av enhetliga begrepp

Beskrivning av problemet:

En översyn och justering av begreppen i D-reglerna och i rubrikerna för diagnos/tillstånd inom 4000-serien är nödvändig för att ensa språkbruket mellan regler och berörda diagnos/tillstånd. Samma begrepp bör användas i reglerna och i de diagnos/tillstånd där de gäller. I nuvarande föreskriftstext används till exempel endast begreppet *defekt* i regel D.3. Det blir därmed ottydligt hur regeln kan tillämpas för till exempel begreppet *fraktur*. Ottydligheter i föreskriftstexten kan innebära att behandlare eller Försäkringskassan kan tolka texten olika eller på annat sätt än vad som var avsett. De justeringar av begreppen inom reparativ vård som föreslås innebär inte några ändringar i tillämpningen av regelverket.

Defekt är ett begrepp som används på ett flertal ställen i föreskriften. Det är ett vitt begrepp som bör förtydligas där det är möjligt. För karies och extern resorption är det *kavitet* som avses. När det gäller abrasion, attrition eller erosion är det *tandslitage* som avses. Begreppet *tandslitage* är ett etablerat samlingsnamn för abrasion, attrition och erosion.

I diagnos/tillstånd 4080 och 4081 finns både begreppen *substansförlust* och *fraktur av kronsubstans*. I diagnos/tillstånd 4771 och 4772 finns *förlust av fyllningsmaterial* och *fyllningsfraktur*. Dessa begrepp bör ersättas med enhetliga begrepp som *fraktur eller förlust av tandsubstans* respektive *fraktur eller förlust av fyllningsmaterial*.

Föreslagen ändring:

Begreppen som används i föreskriften för skador som åtgärdas med reparativ vård ensas för diagnos/tillstånd, regler och åtgärder för reparativ vård. TLV föreslår att begreppen som används är *kavitet*, *tandslitage*, *fraktur*, *förlust av tandsubstans* och *förlust av fyllningsmaterial*. Som en konsekvens av textjusteringarna justeras ovan nämnda begrepp även i regel D.4, diagnos/tillstånd 5908 och utbytesåtgärd 921 och 922.

Regel D.1.

Beskrivning av problemet:

Begreppet *kronterapi* är inte ett vedertaget begrepp för åtgärd 801–808. Det som avses i regel D.1 är samtliga åtgärder för tandstött protetik.

Föreslagen ändring:

Ordet *kronterapi* utgår ur texten för regel D.1. Det är tillräckligt med angivande av de åtgärder som avses.

Regel D.3.

Beskrivning av problemet:

Regel D.3 kan missförstås vid vissa situationer för när krona i tandposition 7 är ersättningsberättigande. Krona i tandposition 7 är ersättningsberättigande när tand i position 6 saknas i aktuell eller antagoniserande (motbitande) kvadrant. Syftet är att patienten ska kunna erhålla molarstöd. Föreskriftstexten avseende antagonist har kunnat missförstås i de fall när båda 7:orna i ett antagoniserande tandpar har en omfattande skada och den första av de två 7:orna ska byggas upp. I ett sådant fall är avsikten att krona ska vara ersättningsberättigande för båda 7:orna för att kunna etablera ocklusionskontakt.

Regel D.3 kan även bli tydligare genom att texten får en något ändrad disposition och styckeindelning.

Föreslagen ändring:

Förtydligande av texten i regel D.3 att krona är ersättningsberättigande för tand i position 7 för att kunna etablera ocklusionskontakt för molarstöd när tand i position 6 saknas och inte är ersatt i aktuell eller antagoniserande kvadrant.

Justering av textstyckenas ordning i regel D.3 för att texten ska bli enklare att läsa och förstå.

Föreslagna ändringar av texten i regel D.3 innebär inga ändringar av regelns tillämpning, ingen ändring i sak.

Tillämpning av regel D.3 vid diagnos/tillstånd 4076 och 4882

Beskrivning av problemet:

För diagnos/tillstånd 4076 och 4882 är endast de villkor i regel D.3 som berör tandposition tillämpliga. Övriga delar av regeln berör inte nämnda diagnos/tillstånd.

Föreslagen ändring:

Regel D.3 tas bort från diagnos/tillstånd 4076 och 4882. I stället tillförs del av text från D.3 till villkoren för diagnos/tillstånd 4076 och 4882.

Konsekvenser för de föreslagna ändringarna för enhetliga begrepp för D. Reparativ vård, regel D.1 och regel D.3:

Patient:

För enskilda patienter är justeringarna viktiga eftersom ett tydligare regelverk medför att osäkerheten minskar för behandlarna avseende när en tandvårdsåtgärd är ersättningsberättigande eller inte. Detta medför att patienterna i högre utsträckning erhåller det tandvårdsstöd de är berättigade till.

Företag och behandlare:

Förslagen innebär inga ändringar i sak men är viktiga för att förtydliga regel D.3 och berörda diagnos/tillstånd för reparativ vård. Reparativ vård är vanligt förekommande i tandvården och regel D.3 är central i tandläkarnas vardag. Den justerade föreskriftstexten får ökad tydlighet vilket minskar osäkerhet för behandlaren och därmed färre frågor till Försäkringskassan och andra supportorganisationer. Förslaget minskar också risken för att göra fel vid rapportering vilket kan medföra merarbete både för Försäkringskassan och för behandlaren i form av till exempel omprövningar. Förtydligandena bedöms kunna minska den administrativa tidsåtgången för tandvården.

Ekonomi:

Försumbar ekonomisk påverkan på tandvårdsstödet. En minskning av den administrativa tiden medför lägre kostnader för företagen.

IT-stöd:

Ändringarna medför ny rubriksättning, i övrigt ingen programmering.

Diagnos-kod	Diagnos/tillstånd	Villkor för ersättning (kodförklaring, se nedan)	Koder för ersättningsberättigande tandvårdsåtgärder (se bilaga 2)	Koder för utbytesåtgärder (se bilaga 2)
4001	DefektKavitet i tand på grund av primärkaries.	D.2, D.4, D.5, <u>D.7</u>	161, 162, 301, 302, 303, 311, 321, 362, 401, 402, 403, 404, 405, 441, 491, 501, 502, 503, 504, 521, 522, 591, 701, 702, 703, 704, 705, 706	921, 922
4002	Omfattande defektkavitet i tand på grund av primärkaries.	D.1, D.2, D.3, D.4, D.5, <u>D.6</u> , <u>D.7</u>	161, 162, 301, 302, 303, 311, 321, 362, 401, 402, 403, 404, 405, 441, 491, 501, 502, 503, 504, 521, 522, 591, och a) 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, eller b) 801, 802, 803, 891	922
4011	DefektKavitet i tand på grund av sekundärkaries.	D.2, D.4, D.5, <u>D.7</u>	161, 162, 301, 302, 303, 311, 321, 362, 401, 402, 403, 404, 405, 441, 491, 501, 502, 503, 504, 521, 522, 591, 701, 702, 703, 704, 705, 706	921, 922

4012	Omfattande defekt kavitet i tand på grund av sekundärkaries.	D.1, D.2, D.3, D.4, D.5, <u>D.6</u> , <u>D.7</u>	161, 162, 301, 302, 303, 311, 321, 362, 401, 402, 403, 404, 405, 441, 491, 501, 502, 503, 504, 521, 522, 523, 591, och a) 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, eller b) 801, 802, 803, 891	922
4071	Defekt i tand Tandslitage på grund av erosion, abrasion eller attrition.	D.2, D.4, D.5	202, 203, 301, 302, 303, 311, 362, 401, 402, 403, 404, 405, 491, 501, 502, 503, 504, 521, 522, 591, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707	921, 922
4072	Omfattande defekt i tandslitage på grund av abrasion eller attrition in i dentinet.	D.1, D.2, D.3, D.4, D.5, <u>D.6</u>	202, 203, 301, 302, 303, 311, 362, 401, 402, 403, 404, 405, 491, 501, 502, 503, 504, 521, 522, 523, 591, och a) 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, eller b) 801, 802, 803, 891	922
4073	Omfattande defekt i tandslitage på grund av erosion in i dentinet.	D.1, D.2, D.3, D.4, D.5, <u>D.6</u>	202, 203, 204, 301, 302, 303, 311, 362, 401, 402, 403, 404, 405, 491, 501, 502, 503, 504, 521, 522, 523, 591, och a) 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, eller b) 801, 802, 803, 891	922
4074	Defekt Kavitet i tand på grund av extern resorption.	D.4, D.5	362, 401, 402, 403, 404, 405, 441, 491, 492, 701, 702, 703, 704, 705, 706	921, 922
4076	Infraokklusion där minst en tredjedel av kronhöjden är under okklusionsplanet.	D.1, D.3 , D.4, D.5, <u>D.6</u> <u>Kronterapi är ersättningsberättigande för tand i position 1-6, eller för tand i position 7 för att kunna etablera okklusionskontakt mot antagoniserande tand eller protetisk konstruktion när tand i position 6 saknas och inte är ersatt med implantatstödd krona eller hängande led i aktuell eller antagoniserande kvadrant.</u>	362, 401, 402, 403, 404, 405, 491, och a) 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, eller b) 801, 802, 803, 891	922
4078	Extremt missfärgad tand.	D.1, D.5, <u>D.6</u> Ersättningsberättigande endast för tandsubstans på rotfylld tand i position 3-3 i överkäken. Missfärgningen ska vara mörkare än mörkaste färg på en Vita-skala (Lumin® Vacuum-Farbskala, Vita Zahnfabrik, H. Rauter GmbH & Co., Bad Säckingen, Tyskland) samt avvika minst fyra steg jämfört medomgivande tänder.	362, 801, 802, 803, 891	–
4080	Substansförlust i tand. Fraktur eller förlust av kron tandsubstans. <u>Innefattar inte abrasion, attrition eller erosion.</u>	D.2, D.4, D.5, <u>D.7</u>	301, 302, 303, 362, 401, 402, 403, 404, 405, 491, 501, 502, 503, 504, 521, 522, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708	921, 922

4081	Omfattande substansförlust i tand- <u>Fraktur eller omfattande förlust av krontands</u> substans. <u>Innefattar inte abrasion, attrition eller erosion.</u>	D.1, D.2, D.3, D.4, D.5, <u>D.6, D.7</u>	301, 302, 303, 362, 401, 402, 403, 404, 405, 491, 501, 502, 503, 504, 521, 522, 523, 591, och a) 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, eller b) 801, 802, 803, 891	922
4771	<u>Fraktur eller förlust av fyllningsmaterial, eller fyllningsfraktur utan samtidig karieslesion.</u>	D.4, D.5, <u>D.7</u>	301, 302, 303, 362, 401, 402, 403, 404, 405, 491, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708	921, 922
4772	Omfattande <u>fraktur eller omfattande</u> förlust av fyllningsmaterial, <u>eller fyllningsfraktur utan samtidig karieslesion.</u>	D.1, D.2, D.3, D.4, D.5, <u>D.6, D.7</u>	301, 302, 303, 362, 401, 402, 403, 404, 405, 491, 501, 502, 503, 504, 521, 522, 523, 591, och a) 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, eller b) 801, 802, 803, 891	922
4882	Lossnad <u>eller frakturerad</u> tandstödd protetisk konstruktion. <u>Fraktur eller skada i tandstödd protetisk konstruktion.</u>	D.1, D.2, D.3 , D.4, D.5, <u>D.6</u> Ny konstruktion <u>ersätts</u> <u>ersättningsberättigande för tand i position 1-6, eller för tand i position 7 för att kunna etablera ocklusionskontakt mot antagenerande tand eller protetisk konstruktion när tand i position 6 saknas och inte är ersatt med implantatstödd krona eller hängande led i aktuell eller antagenerande kvadrant</u> när reparation eller återcementering inte kan utföras. Det ska av dokumentation i <u>patient</u> journalen framgå varför reparation eller återcementering inte är möjlig.	301, 302, 303, 362, 401, 402, 403, 404, 405, 491, 523, 591, och a) 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, eller b) 708, 801, 802, 803, 805, 806, 808, 811, 815, 891	922
4883	Omfattande <u>defektkavitet, fraktur eller, substans</u> förlust av tandsubstans, <u>förlust av fyllningsmaterial eller tandslitage</u> i tand när utvärdering av kariologisk, endodontisk, bettfysiologisk eller parodontal behandling behöver göras före permanent rehabilitering.	D.1, D.3, D.5, <u>D.6, D.7</u>	362, 802, 803, 809, 891	-
4884	Omfattande <u>defektkavitet, fraktur, eller substans</u> förlust av tandsubstans, <u>förlust av fyllningsmaterial eller tandslitage</u> i tand – hos patient när nedsatt hälsa dokumenterats i anamnestiska uppgifter, eller – i bett med tveksam prognos.	D.1, D.3, D.5, <u>D.6, D.7</u>	362, 802, 803, 807, 809, 891	-

D.1 Dokumentation

Nuvarande lydelse

Vid *kronterapi*, åtgärd 801–808, ska aktuell diagnos/tillstånd dokumenteras innan behandling påbörjas. Dokumentation ska ske med foto eller modell om diagnos/tillstånd inte redan framgår av befintlig aktuell röntgen. Om dokumentation enligt ovan inte är möjlig innan behandling påbörjas ska den ske så snart det är möjligt.

Föreslagen lydelse

Vid åtgärd 801–808, ska aktuell diagnos/tillstånd dokumenteras innan behandling påbörjas. Dokumentation ska ske med foto eller modell om diagnos/tillstånd inte redan framgår av befintlig aktuell röntgen. Om dokumentation enligt ovan inte är möjlig innan behandling påbörjas ska den ske så snart det är möjligt.

D.3 Kronregel

Nuvarande lydelse

Vid en omfattande defekt är *kronterapi ersättningsberättigande för tand i position 1-6 eller i position 7 förutsatt att tand i position 6 i aktuell eller antagoniserande kvadrant saknas och inte är ersatt samt att antagonist finns.*

Med antagonist menas naturlig tand, rekonstruktion på tand eller implantat, eller protestand i motstående käke, vilken ger tuggkontakt mot tand i position 7 i aktuell kvadrant.

Omfattande defekt innebär

– att defekten omfattar minst fyra av fem ytor på premolar eller molar, eller tre av fyra ytor på framtand eller hörntand samt inbegriper incisalskåret, eller

– att två tredjedelar av tandens kronvolym är förlorad. Defekt inbegriper även ytor som har ersatts av fyllningsmaterial.

Omfattande defekt vid abrasion eller attrition innebär att dentinet blottats och att höjden på tandens kliniska krona reducerats med minst en tredjedel på lägsta stället.

Omfattande defekt vid buckal eller lingual abrasion eller attrition innebär att det finns dentinblottor på minst en tredjedel av buckal- eller lingualytan.

Omfattande defekt vid erosion innebär att dentinet på buckal-, lingual- eller ocklusalytan har blottats och en övervägande del av emaljen har försvunnit.

Vid sekundärkaries vid ersättningsberättigande befintlig krona ersätts ny krona

– när kariesangreppet inte kan åtgärdas utan att kronan avlägsnas, eller

– när underliggande tandsubstans försvagats så mycket att kronan inte långsiktigt är hållbar.

Orsaken till varför befintlig krona inte kan behållas ska dokumenteras i patientjournalen.

Föreslagen lydelse

Krona, åtgärd 801-803, är ersättningsberättigande vid kavitet, fraktur, förlust av tandsubstans, förlust av fyllningsmaterial eller tandslitage, som är omfattande, för

– tand i position 1-6, eller

– tand i position 7 för att kunna etablera ocklusionskontakt mot antagoniserande tand eller protetisk konstruktion när tand i position 6 saknas och inte är ersatt med implantatstödd krona eller hängande led i aktuell eller antagoniserande kvadrant.

Omfattande kavitet, omfattande fraktur, omfattande förlust av tandsubstans eller omfattande förlust av fyllningsmaterial innebär att

– kaviteten, frakturen, förlusten av tandsubstans eller förlusten av fyllningsmaterial omfattar minst fyra av fem ytor på premolar eller molar, eller tre av fyra ytor på framtand eller hörntand samt inbegriper incisalskåret, eller

– två tredjedelar av tandens kronvolym är förlorad.

Vid beräkningen inbegrips även ytor som har ersatts av fyllningsmaterial.

Vid sekundärkaries vid en ersättningsberättigande befintlig krona ersätts en ny krona när

– kariesangreppet inte kan åtgärdas utan att kronan avlägsnas, eller

– underliggande tandsubstans försvagats så mycket att kronan inte är långsiktigt hållbar. Orsaken till varför en befintlig krona inte kan behållas ska dokumenteras i patientjournalen.

Omfattande tandslitage vid abrasion eller attrition innebär att höjden på tandkronan reducerats med minst en tredjedel på lägsta stället eller att det finns dentinblottor på minst en tredjedel av buckal- eller lingualytan.

Omfattande tandslitage vid erosion innebär att det finns dentinblottor på minst en tredjedel av buckal-, lingual- eller ocklusalytan.

D.4 Utbytesåtgärd, krona.

Enhetlig användning av begrepp.

Konsekvensutredning regel D.4.

Användning av enhetliga begrepp

Beskrivning av problemet:

Översynen av användning av enhetliga begrepp för reparativ vård visar att även i regel D.4 används begreppet *defekt*. Övriga händelser som till exempel fraktur eller bristfällig kontaktpunkt nämns inte. Ordet *defekt* bör utgå även från regel D.4. I regel D.4 syftar ordet *defekt* på *behandling* (av defekt).

Föreslagen ändring:

I regel D.4 byts ordet *defekt* mot ordet *behandling* vilket är det som avses.

Se vidare ovanstående avsnitt "Konsekvensutredning Översyn och användning av enhetliga begrepp för reparativ vård."

D.4 Utbytesåtgärd, krona

Nuvarande lydelse

Om patienten väljer en behandling i form av en krona (åtgärd 801, 801 och 802 eller 801 och 803) och regel D.3 inte är tillämplig, används utbytesåtgärd 921 om *defekten* avser en fram- eller hörntand, eller utbytesåtgärd 922 om *defekten* avser en premolar eller en molar.

Tandvårdsersättning beräknas motsvarande åtgärd 703 om *defekten* avser en fram- eller hörntand, eller motsvarande åtgärd 706 om *defekten* avser en molar eller premolar.

Tandvårdsersättning beräknas dock på det lägsta av följande tre belopp

- referenspriset för den ersättningsberättigande åtgärden (703 för fram- eller hörntand, 706 för molar eller premolar),
- referenspriset för faktiskt utförd utbytesåtgärd, eller
- vårdgivarens pris för faktiskt utförd utbytesåtgärd (921 eller 922).

Föreslagen lydelse

Om patienten väljer en behandling i form av en krona (åtgärd 801, 801 och 802 eller 801 och 803) och regel D.3 inte är tillämplig, används utbytesåtgärd 921 om *behandlingen* avser en fram- eller hörntand, eller utbytesåtgärd 922 om *behandlingen* avser en premolar eller en molar.

Tandvårdsersättning beräknas motsvarande åtgärd 703 om *behandlingen* avser en fram- eller hörntand, eller motsvarande åtgärd 706 om *behandlingen* avser en molar eller premolar. Tandvårdsersättning beräknas dock på det lägsta av följande tre belopp

- referenspriset för den ersättningsberättigande åtgärden (703 för fram- eller hörntand, 706 för molar eller premolar),
- referenspriset för faktiskt utförd utbytesåtgärd, eller
- vårdgivarens pris för faktiskt utförd utbytesåtgärd (921 eller 922).

D.5 Tandstöd protetik som görs om, ny D.6.

Regel D.5 delas i D.5 och D.6 vilket ger enhetlig struktur med E-reglerna, hänvisning till förordning utgår.

Konsekvensutredning regel D.5.

Regel D.5 delas upp i två separata regler. Begreppet *Skada i annan tandposition* förtydligas.

Beskrivning av problemet:

Den första delen av regel D.5 avser tandstöd protetik som görs om och andra delen, som föreslås bli regel D.6, avser undantag från regel D.5. För motsvarande delar inom huvudrubrik E, Rehabiliterande och habiliterande vård finns omgörningsreglerna E.5-E.8, E.15 och regel E.9 som avser undantag vid omgörning. Regelverket blir mer enhetligt om omgörningsregeln för D. Reparativ vård har samma uppbyggnad.

Uttrycket *i annan tandposition* i regel D.5 är otydligt. Uttrycket syftar till annan tandposition än vad den ursprungliga konstruktionen avser.

Föreslagen ändring:

Regel D.5 delas och den del som avser undantag från regel D.5 bildar en egen regel och benämns regel D.6. D-reglerna för huvudrubrik D. reparativ vård blir därmed i enlighet med E-reglerna inom huvudrubrik E. Rehabiliterande och habiliterande vård.

Begreppet *annan tandposition* förtydligas i den nya regel D.6 att det är *en annan tandposition än vad den ursprungliga konstruktionen avser*.

Konsekvenser:

Patient:

Ingen påverkan för enskild patient.

Företag och behandlare:

Regelverket blir med uppdelningen av regel D.5 mer enhetligt och med förtydligande av annan tandposition mer lättförståeligt.

Ekonomi:

Ingen påverkan på tandvårdsstödet. Ingen påverkan på företagets kostnader.

IT-stöd:

Ändringen medför ingen programmering.

D.5 Tandstött protetik som görs om

Nuvarande lydelse

Inom två år efter slutförande av

- åtgärd 801 eller 815 är åtgärd 801, 811 eller 815 inte ersättningsberättigande för samma tandposition,
- åtgärd 802 eller 803 är åtgärd 802, 803 eller 811 inte ersättningsberättigande för samma tandposition,
- åtgärd 806 är åtgärd 806 eller 811 inte ersättningsberättigande för samma tandposition,
- åtgärd 808 är åtgärd 808 eller 811 inte ersättningsberättigande för samma tandposition,
- åtgärd 801 lämnas inte tandvårdsersättning för utbytesåtgärd 921 eller 922 för samma tandposition, eller
- åtgärd 801 lämnas inte tandvårdsersättning för utbytesåtgärd 925, 926, 927, 931, 932, 940 eller 943 för bredvidliggande tandposition.

Om åtgärd 801 utförts på båda tänderna som utbytesåtgärder beräknas på enligt regel E.4 lämnas inte tandvårdsersättning för utbytesåtgärd 925, 926, 927, 929, 930, 931, 932, 934, 940, 941, 943 eller 944 för aktuell tandposition.

Efter förhandsprövning enligt 6-7 §§ förordningen (2008:193) om statligt tandvårdsstöd, är åtgärd 801, 802, 803, 806, 808, 811 eller 815 ersättningsberättigande eller lämnas tandvårdsersättning för utbytesåtgärd 921 eller 922 inom två år från det att åtgärd 801, 802, 803, 806, 808 eller 815 eller utbytesåtgärd 921, 922, 925, 926, 927, 929, 930, 931, 932, 934, 940, 941, 943 eller 944 slutförts

- om patienten kan lastas för att behandlingen behöver göras om,
- om konstruktionen på ingående tand utsatts för yttre våld, eller
- om konstruktionen på ingående tand behöver göras om på grund av ny skada i annan tandposition.

Vad som anges i tredje stycket ska i motsvarande mån gälla även när en tand som använts för beräkning av ersättning vid utbytesåtgärd behöver behandlas.

Föreslagen lydelse

Inom två år efter slutförande av

- åtgärd 801 eller 815 är åtgärd 801, 811 eller 815 inte ersättningsberättigande för samma tandposition,
- åtgärd 802 eller 803 är åtgärd 802, 803 eller 811 inte ersättningsberättigande för samma tandposition,
- åtgärd 806 är åtgärd 806 eller 811 inte ersättningsberättigande för samma tandposition,
- åtgärd 808 är åtgärd 808 eller 811 inte ersättningsberättigande för samma tandposition,
- åtgärd 801 lämnas inte tandvårdsersättning för utbytesåtgärd 921 eller 922 för samma tandposition, eller
- åtgärd 801 lämnas inte tandvårdsersättning för utbytesåtgärd 925, 926, 927, 931, 932, 940 eller 943 för bredvidliggande tandposition.

Om åtgärd 801 utförts på båda tänderna som utbytesåtgärder beräknas på enligt regel E.4 lämnas inte tandvårdsersättning för utbytesåtgärd 925, 926, 927, 929, 930, 931, 932, 934, 940, 941, 943 eller 944 för aktuell tandposition.

D.6 Undantag från D.5

Föreslagen lydelse

Efter förhandsprövning är åtgärd 801, 802, 803, 806, 808, 811 eller 815 ersättningsberättigande eller lämnas tandvård ersättning för utbytesåtgärd 921 eller 922 inom två år från det att åtgärd 801, 802, 803, 806, 808 eller 815 eller utbytesåtgärd 921, 922, 925, 926, 927, 929, 930, 931, 932, 934, 940, 941, 943 eller 944 slutförts om

- patienten kan lastas för att behandlingen behöver göras om,*
- konstruktionen på ingående tand utsatts för yttre våld, eller*
- konstruktionen på ingående tand behöver göras om på grund av ny skada i annan tandposition än vad den ursprungliga konstruktionen avser.*

Vad som anges i första stycket ska i motsvarande mån gälla även när en tand som använts för beräkning av ersättning vid utbytesåtgärd behöver behandlas.

Ny regel D.7, ersätter det generella villkoret om aktiv skada.

Ny regel D.7 tillförs diagnos/tillstånd för karies och fraktur.

Konsekvensutredning Ny regel D.7

Beskrivning av problemet:

När reparation ska ske är villkoren för aktiv skada som tidigare beskrivits i inledningstexten för reparativ vård tillämpliga vid karies, fraktur, förlust av tandsubstans eller förlust av fyllningsmaterial. Villkoren bör därför endast finnas för de diagnos/tillstånd som avser karies, fraktur, förlust av tandsubstans eller förlust av fyllningsmaterial men inte för övriga diagnos/tillstånd för reparativ vård.

Föreslagen ändring:

En ny regel D.7 med tillämpliga delar om när fyllning eller krona är ersättningsberättigande vid karies, fraktur, förlust av tandsubstans eller fyllningsmaterial införs. Regeln förs in i tillämpliga diagnos/tillstånd. Den inledande texten efter diagnos/tillstånd i avsnittet D. Reparativ vård om aktiv skada, som ett generellt villkor för ersättning, föreslås utgå. Se vidare ovan under *Inledningstexten för D. Reparativ vård*. TLV planerar att beskriva i handboken om grunderna för när tandvård är ersättningsberättigande inom tandvårdstödet.

Konsekvenser:

Patient:

Ökad tydlighet i regelverket medför att patienten kan få bättre information från sin behandlare.

Företag och behandlare:

Förslaget innebär en ändring i sak men påverkar inte tillämpningen för behandlarna. Den justerade föreskriftstexten medför att ersättningsreglerna blir tydligare vilket minskar osäkerhet för behandlaren och därmed färre frågor till Försäkringskassan och andra supportorganisationer. Detta kan minska den administrativa tiden.

Ekonomi:

Förtydligandet medför ingen ekonomisk påverkan på tandvårdstödet. En minskning av den administrativa tiden medför lägre kostnader för företagen.

IT-stöd:

Ändringen medför ingen programmering.

D.7 Reparativa åtgärder eller krona vid karies, fraktur, förlust av tandsubstans eller förlust av fyllningsmaterial.

Föreslagen lydelse

Vid karies, fraktur, förlust av tandsubstans eller förlust av fyllningsmaterial är reparativa åtgärder, 701–708, eller krona, åtgärd 801–803, ersättningsberättigande endast vid

- dentinkariesangrepp som måste åtgärdas, eller*
- fraktur, förlust av tandsubstans eller förlust av fyllningsmaterial av sådan omfattning att skadan måste åtgärdas med reparation.*

Diagnos/tillstånd 4882 Lossnad eller frakturerad tandstödd protetisk konstruktion.

Enhetlig användning av begrepp med motsvarande diagnos/tillstånd 5445 inom E. Rehabiliterande och habiliterande vård.

Konsekvensutredning diagnos/tillstånd 4882 (och 5445).

Beskrivning av problemet:

Det finns tillfällen när det finns en skada på en krona som varken är en lossnad krona eller en fraktur på kronan, ett exempel på detta är vid trepanationshål vid rotbehandling.

Det framgår inte av rubriken för diagnos/tillstånd 4882 att skada i konstruktion omfattas. Det framgår dock av rubriken för diagnos/tillstånd 5445. Samtidigt framgår att diagnos/tillstånd 4882 kan tillämpas vid lossnad protetisk konstruktion. Det framgår däremot inte i rubriken för diagnos/tillstånd 5445 att denna diagnos/tillstånd kan tillämpas vid lossnad brokonstruktion. Dessa diagnos/tillstånd avser vid dessa exempel samma situation med skillnaden att diagnos/tillstånd 4882 avser enstaka konstruktion och diagnos/tillstånd 5445 brokonstruktion. Därmed bör de vara enhetliga.

Föreslagen ändring:

Rubrikerna för diagnos/tillstånd 4882 och 5445 justeras så att de stämmer överens med varandra.

Konsekvenser för:

Patient:

För enskilda patienter är justeringarna viktiga eftersom patienter annars kan riskera att inte erhålla tandvårdsstöd på grund av att behandlaren inte tillämpar reglerna på ett korrekt sätt.

Företag och behandlare:

Det föreslagna förtydligandet innebär ett mer enhetligt och därmed tydligare regelverk. Det kan minska den administrativa tiden för tandvården genom att behandlaren inte behöver ställa frågor till Försäkringskassan och andra supportorganisationer.

Ekonomi:

Förtydligandet medför ingen ekonomisk påverkan på tandvårdsstödet. Det beror på att det vid situationer som det nämnda exemplet vid trepanationshål finns annan diagnos/tillstånd (förlust av tandsubstans) som tandläkaren kunnat tillämpa. Vid lossnad brokonstruktion har tillämpning skett så som förtydligandet anger. En minskning av den administrativa tiden medför lägre kostnader för företagen.

IT-stöd:

Ny rubriksättning, i övrigt ingen programmering.

4882	Lossnad <u>eller frakturerad</u> tandstödd protetisk konstruktion. <u>Fraktur eller skada i tandstödd protetisk konstruktion.</u>	D.1, D.2, D.3 , D.4, D.5, <u>D.6</u> Ny konstruktion <u>ersätts</u> <u>ersättningsberättigande för tand i position 1-6, eller för tand i position 7 för att kunna etablera ocklusionskontakt mot antagonerande tand eller protetisk konstruktion när tand i position 6 saknas och inte är ersatt med implantatstödd krona eller hängande led i aktuell eller antagonerande kvadrant</u> när reparation eller återcementering inte kan utföras. Det ska av dokumentation i <u>patientjournalen</u> framgå varför reparation eller återcementering inte är möjlig.	301, 302, 303, 362, 401, 402, 403, 404, 405, 491, 523, 591, och a) 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, eller b) 708, 801, 802, 803, 805, 806, 808, 811, 815, 891	922
5445	Lossnad tandstödd brokonstruktion. Fraktur eller skada i tandstödd brokonstruktion	Ny konstruktion ersätts enligt respektive diagnos/tillstånd för tandlöshet när reparation eller återcementering inte kan utföras. Det ska av dokumentation i patientjournalen framgå varför reparation eller återcementering inte är möjlig. Se bilaga 3 allmänna råd.	301, 302, 303, 362, 701, 702, 703, 704, 705, 811, 812, 813, 814, 815, 891	–

Diagnos/tillstånd 5034 Tretandslucka. Avsaknad av tre bredvidliggande tänder varav minst en inom position 5-5.

Textförtydligande för tandstödd protetik när tand 5, 6 och 7 saknas samt förtydligande av text vid implantatstödd protetik.

Konsekvensutredning Diagnos/tillstånd 5034.

Beskrivning av problemet:

Nu gällande villkorstext avseende en ersättningsberättigande tandstödd konstruktion för att ersätta en förlorad tand i position 5 kan tolkas på två olika sätt. Villkorstexten avseende när implantatstödd protetik är ersättningsberättigande kan ge upphov till tolkningsproblem. Det uppstår när texten *Saknade tänder inom position 5-5* granskas tillsammans med regel E.2 som bland annat anger att ett implantat med överkonstruktion är ersättningsberättigande i tandposition 6 när det inte kan placeras i tandposition 5.

Föreslagen ändring:

Ordet distalt utgår i villkorstexten och i stället tillförs text avseende vad som är ersättningsberättigande och angivelse av tandposition. Delar av villkorstexten för implantatstödd protetik föreslås utgå så att risk för att missuppfattning beträffande regel E.2 undviks. Det rör således behandlingar när ett implantat inte kan placeras i tandposition 5 utan måste placeras i tandposition 6.

Konsekvenser för:

Patient:

Med föreslagen lydelse blir det tydligare ersättningsregler.

Behandlare:

Det bör framgå tydligare för behandlaren vilka villkor och vilken behandling som är ersättningsberättigande .

Företag och behandlare:

En tydligare föreskrift medför att tandläkarna enklare kan tillämpa bestämmelserna och behöver ägna mindre tid till att ta reda på vad som är ersättningsberättigande. Det i sin tur bör minska antalet frågor till support och minska den administrativa tiden inom tandvården och stödjande organisationer.

Vid en eventuell efterhandskontroll utförd av Försäkringskassan blir det också lättare att avgöra om korrekt diagnos/tillstånd fastställts för aktuella tandpositioner och om korrekta åtgärder tillämpats.

Ekonomi:

Ingen påverkan för tandvårdsstödet, företagen eller patienter. En minskning av den administrativa tiden medför lägre kostnader för företagen.

IT-stöd:

Ingen påverkan.

5034	Tretandslucka. Avsaknad av tre bredvidliggande tänder varav minst en inom position 5-5.	E.2, E.4, E.5, E.6, E.9, E.11, E.12, E.13 Åtgärd för tandstödd bro är ersättningsberättigande vid tretandslucka enligt följande. Ett eller två brostöd på var sida om tandluckan ersätts. Vid tandlöshet i position 4, 5 och 6 kan bron utsträckas till position 8. Saknas tre tänder i position 5, 6 och 7 är tandstödd bro med två stöd <u>framför tandluckan</u> och ett hängande led placerat <u>distalt i om-tandposition 4-5</u> ersättningsberättigande. Implantatstödd protetik (åtgärd 852-853) är ersättningsberättigande <u>enligt följande. Saknade tänder inom position 5-5 ersätts</u> med högst två implantat när två bredvidliggande tänder saknas inom position 5-5 och med två implantat och ett hängande led när tre bredvidliggande tänder saknas inom position 5-5.	362, 420 (högst två), 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 430, 491, 492, 801 (högst fyra), 802 eller 803 (högst fyra totalt), 804 (högst tre), 805 (högst fyra), 808 (högst en), 852 (högst två), 853 (högst en), 891	925, 926, 928, 929
------	---	---	---	--------------------

Diagnos/tillstånd 5035 Fyra- eller flertandslucka. Avsaknad av fyra eller fler bredvidliggande tänder varav minst två inom position 5-5.

Åtgärder för reparation utgår. Enhetlig tillämpning med diagnos/tillstånd 5016. Textförtydligande.

Konsekvensutredning Diagnos/tillstånd 5035.

Beskrivning av problemet:

Diagnos/tillstånd 5035, *fyra- eller flertandslucka. Avsaknad av fyra eller flera bredvidliggande tänder varav minst två inom position 5-5* överensstämmer nästan helt med diagnos/tillstånd 5016, *friändstandlöshet där samtliga tänder i position 1 och bakåt saknas samt tandlöshet som går över på motstående sida*. Båda avser omfattande partiell tandlöshet. Skillnaden är att vid diagnos/tillstånd 5035 finns bakre tänder kvar på båda sidor om tandluckan och därmed på båda sidor i käken och vid friändstandlösheten diagnos/tillstånd 5016 finns bakre tänder kvar endast på den ena sidan i käken. Den andra sidan i käken är helt tandlös.

Villkoren för ersättningsberättigande åtgärder vid implantat är identiska mellan diagnos/tillstånd 5016 och 5035. De ersättningsberättigande åtgärderna för implantatbehandling bör överensstämma mellan diagnos/tillstånd 5016 och 5035. Diagnos/tillstånd 5016 och 5035 avser tandlöshet och innehåller åtgärder för att rehabilitera tandlöshetstillståndet med nya konstruktioner.

Vid reparation eller ombyggnad av en befintlig konstruktion eller när implantat finns inopererade och överkonstruktion saknas tillämpas diagnos/tillstånd 5448.

När tio bredvidliggande tänder saknas inom position 5-5 (en tiotandslucka) finns i diagnos/tillstånd 5035 åtgärd 864 och 867, *suprakonstruktion för implantatförankrad bro*. Åtgärderna finns inte inom diagnos/tillstånd 5016. Det är åtgärder som används vid reparation eller ombyggnad och dessa två åtgärder bör utgå inom diagnos/tillstånd 5035. Dessa åtgärder finns inom diagnos/tillstånd 5448.

Föreslagen ändring:

Åtgärd 864 och 867 utgår som ersättningsberättigande åtgärder inom diagnos/tillstånd 5035. Villkorstexten för implantatstödd protetik till diagnos/tillstånd 5035 föreslås utgå så att risk för missuppfattning beträffande regel E.2 undviks. Det rör behandlingar när ett implantat inte kan placeras i tandposition 5 utan måste placeras i tandposition 6. (Se vidare konsekvensutredning för diagnos/tillstånd 5034 *Tretandslucka. Avsaknad av tre bredvidliggande tänder varav minst en inom position 5-5.*)

Konsekvenser:

Patient:

Ingen påverkan för enskild patient.

Företag och behandlare:

Justeringen medför att regelverket blir mer tydligt och enhetligt. Det minskar osäkerhet och frågor till Försäkringskassan eller andra supportorganisationer för behandlarna. Det minskar också risken för att göra fel vid rapportering vilket kan medföra ett merarbete både för Försäkringskassan och behandlaren.

Ekonomi:

Förtydligandet medför ingen ekonomisk påverkan på tandvårdsstödet. En minskning av den administrativa tiden medför lägre kostnader för företagen.

IT-stöd:

Ändringen medför programmering.

5035	Fyra- eller flertandslucka. Avsaknad av fyra eller fler bredvidliggande tänder varav minst två inom position 5-5.	E.2, E.5, E.6, E.9, E.11, E.12, E.13 Åtgärd för tandstödd bro är ersättningsberättigande vid tandlucka fyra tänder eller fler enligt följande. Högst fyra hängande led är ersättningsberättigande. Ett eller två bröstöd (åtgärd 801) på var sida om tandluckan ersätts. Implantatstödd protetik (åtgärd 852–853) är ersättningsberättigande enligt följande. Saknade tänder inom position 5-5 ersätts med högst – två implantat när två bredvidliggande tänder saknas inom position 5-5, – två implantat och ett hängande led när tre bredvidliggande tänder saknas inom position 5-5, – tre implantat och ett hängande led eller två implantat och två hängande led när fyra bredvidliggande tänder saknas inom position 5-5, – tre implantat och två hängande led eller två implantat och tre hängande led när fem bredvidliggande tänder saknas inom position 5-5,	362, 420 (enligt villkor), 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 430, 491, 492, 801 (högst fyra), 802 eller 803 (högst fyra totalt), 804 (högst fyra), 805 (högst fyra), 808 (högst en), 852 (högst fem enligt villkor), 853 (högst fem enligt villkor), 861, 862, 863, 865, 891	-
------	---	---	--	---

		<p>– fyra implantat och två hängande led eller tre implantat och tre hängande led när sex bredvidliggande tänder saknas inom position 5-5,</p> <p>– fyra implantat och tre hängande led eller tre implantat och fyra hängande led när sju bredvidliggande tänder saknas inom position 5-5,</p> <p>– fem implantat och tre hängande led i överkäken eller fyra implantat och fyra hängande led eller tre implantat och fem hängande led när åtta bredvidliggande tänder saknas inom position 5-5, eller</p> <p>– fem implantat och fyra hängande led i överkäken eller fyra implantat och fem hängande led när nio bredvidliggande tänder saknas inom position 5-5.</p> <p>När tio bredvidliggande tänder saknas inom position 5-5 ersätts helkäksimplantat.</p>		
--	--	---	--	--

Diagnos/tillstånd 5061–5062 Parodontalt skadat bett med behov av protetisk stabilisering.

Textförtydligande om hur benförlust mäts.

Konsekvensutredning Diagnos/tillstånd 5061, 5062.

Beskrivning av problemet:

I nu gällande villkor till diagnos/tillstånd 5061 och 5062 beskrivs att benförlusten ska ha nått en viss omfattning. Omfattningen kan variera runt en enskild tand så att den är större på ena sidan och mindre på andra sidan av tanden. När omfattningen av en skada ska avgöras kan därför resultatet bli olika beroende på var den mäts. I gällande villkorstext framgår inte var skadans omfattning ska mätas. Det innebär att det kan råda osäkerhet om en patient uppfyller villkoren för att kunna tillämpa diagnos/tillstånd 5061 eller 5062 när skadan varierar i omfattning runt tändernas olika ytor.

Föreslagen ändring:

För att det tydligare ska framgå när en patients skador uppfyller villkor för aktuellt diagnos/tillstånd läggs en beskrivning till om var det ska mätas, nämligen där skadan är mest omfattande.

Konsekvenser för:

Patient:

Med föreslaget tillägg om var mätning ska ske blir villkoren tydligare. Det bör betyda att en patient kan få säkrare besked om en behandling är ersättningsberättigande. Det bör därmed bli enklare för en patient att prioritera en föreslagen behandling.

Behandlare:

Tillägget i villkoren innebär att behandlaren får en tydlig anvisning om var mätning ska utföras. Det blir enklare och säkrare att avgöra om en patient uppfyller villkoren i diagnos/tillstånd 5061 och 5062. Det bör vara enklare att fastställa aktuell diagnos/tillstånd och att lämna besked om vilken behandling som är ersättningsberättigande.

Företag och behandlare:

Tydligare föreskrift medför att tandläkare blir säkrare på bestämmelserna och behöver ägna mindre tid till

att ta reda på vad som är ersättningsberättigande. Det i sin tur bör minska antalet frågor till support och minska den administrativa tiden inom tandvården och stödjande organisationer.
Vid en eventuell efterhandskontroll utförd av Försäkringskassan blir det också lättare att avgöra om korrekt diagnos/tillstånd fastställts.

Ekonomi:

Ingen påverkan på tandvårdsstödet. En minskning av den administrativa tiden medför lägre kostnader för företagen.

IT-stöd:

Ingen påverkan.

5061	Parodontalt skadat bett med behov av protetisk stabilisering och som inte är parodontalt sanerat.	E.5, E.9 Behandling är ersättningsberättigande förutsatt tandmobilitet av minst grad II samt benförlust på motsvarande minst halva rothöjden på 60 procent av antalet tänder i aktuell käke inom tandposition 6-6. 60 procent av 12 eller 11 tänder motsvarar 7 tänder, av 10 tänder motsvarar 6 tänder, av 9 eller 8 tänder motsvarar 5 tänder, av 7 eller 6 tänder motsvarar 4 tänder. Tandmobilitet grad II innebär mobilitet överstigande 1 mm i horisontell riktning mätt vid tandkronan. <u>Benförlusten mäts där den parodontala skadan är mest omfattande vid respektive tand.</u>	362, 492, 802, 803, 804, 805, 807, 809, 821, 823, 891	-
5062	Parodontalt skadat bett med behov av protetisk stabilisering och som är parodontalt sanerat.	E.5, E.8, E.9 Patienten ska ha genomgått utvärderad parodontal sanering och sjukdomsprogressionen bedöms ha avstannat. Behandling är ersättningsberättigande – förutsatt att det efter parodontalbehandlingen föreligger tandmobilitet av minst grad II samt benförlust på motsvarande minst en tredjedel av rothöjden på 50 procent av antalet tänder i aktuell käke inom tandposition 6-6. 50 procent av 12 eller 11 tänder motsvarar 6 tänder, av 10 tänder motsvarar 5 tänder, av 9 eller 8 tänder motsvarar 4 tänder, av 7 eller 6 tänder motsvarar 3 tänder, eller – för permanent protetisk konstruktion när semipermanent konstruktion utförts inom diagnos/tillstånd 5061. Tandmobilitet grad II innebär mobilitet överstigande 1 mm i horisontell riktning mätt vid tandkronan.	362, 492, 801, 802, 803, 804, 805, 808, 821, 824, 825, 826, 891	-

		<u>Benförlusten mäts där den parodontala skadan är mest omfattande vid respektive tand.</u>		
--	--	---	--	--

Diagnos/tillstånd 5071 Dysfunktionell ocklusion eller avsaknad av ocklusion i samband med rehabilitering inom annan ersättningsberättigande diagnos/tillstånd.

Korrigerig/förtydligande av rubrik- och villkorstext.

Konsekvensutredning Diagnos/tillstånd 5071.

Ordet Rehabilitering i rubriken kan missförstås.

Beskrivning av problemet:

Ordet *rehabilitering* i rubriktexten för diagnos/tillstånd 5071 kan missförstås eftersom ordet används för två olika betydelser.

1. I rubriken för diagnos/tillstånd 5071 avses med *rehabilitering* en protetisk behandling för att rehabilitera ett bett med dysfunktionell ocklusion. I denna kan innefattas såväl protetisk behandling av enskild tand i ett havererat bett som protetisk behandling av flera tänder för att rehabilitera tandlöshet i bettet.
2. Diagnos/tillstånd för att protetiskt behandla/rehabilitera enskilda tänder till exempel på grund av tandslitage finns under avdelning *D. Reparativ vård* i ersättningsreglerna medan åtgärder för att protetiskt behandla tandlöshet finns under avdelning *E. Rehabilitering och habilitering*.

Diagnos/tillstånd 5071 är avsett för behandling av andra tänder än de som har ett reparations- eller rehabiliteringsbehov när det krävs i samband med att en protetisk behandling utförs. Detta för att tänderna efter behandlingen ska "passa ihop" eller behandlingen ska vara möjlig att genomföra.

Uttrycket avsaknad av ocklusion kan missförstås.

Beskrivning av problemet:

Inledningen av rubriktexten *eller avsaknad av ocklusion* kan missförstås så att man uppfattar att det kan tillämpas för behandling av tandlöshet. Diagnos/tillstånd 5071 är avsett för behandling av icke fungerande ocklusion, inte för behandling av tandlöshet, för det finns andra diagnos/tillstånd. Det är tillräckligt att *Dysfunktionell ocklusion* anges, i det innefattas även när ingen ocklusion finns mellan befintliga tänder.

Föreslagen ändring:

TLV föreslår att rubriken för diagnos/tillstånd 5071 justeras till *Dysfunktionell ocklusion i samband med protetisk behandling inom annan ersättningsberättigande diagnos/tillstånd*.

Uttrycket ersättningsberättigande protetisk behandling i villkorstexten kan missförstås.

Beskrivning av problemet:

I rubriken till diagnos/tillstånd 5071 hänvisas till "ersättningsberättigande diagnos/tillstånd". Med det avses ett diagnos/tillstånd inom ersättningsreglerna som innehåller åtgärder för vilka tandvårdsstöd lämnas. Till exempel finns diagnos/tillstånd för entandslucka i tandposition 5 för behandling inom tandvårdsstödet, men inte för entandslucka i tandposition 6.

I sista stycket i villkorskolumnen för diagnos/tillstånd 5071 anges att "Denna diagnos/tillstånd kan endast användas i samband med annan ersättningsberättigande protetisk behandling." Avsikten var protetisk behandling för vilken tandvårdsstöd lämnas, det vill säga som ingår i tandvårdsstödet. Utbytesåtgärder är inte ersättningsberättigande i egentlig mening men ingår i tandvårdsstödet. Vid till exempel en- eller tvåtandsluckor är en tandstödd bro den ersättningsberättigande behandlingen. Patienten kan vid dessa tillfällen byta den behandlingen mot implantat genom utbytesåtgärder och får tandvårdsstöd motsvarande den tandstödda bron. Syftet med diagnos/tillstånd 5071 är att förutsättningar för funktionell ocklusion ska möjliggöras när annan protetisk behandling inom tandvårdsstödet måste utföras. Om justering av föreskriftstexten inte sker kan den exempelvis tolkas så att när en av tandluckorna i ett bett med flera luckor

endast kan behandlas med implantat och utbytesåtgärder används blir behandling av dysfunktionen i den delen av bettet inte ersättningsberättigande. Till exempel när tand 25 elongerat (tand som vuxit längre än omkringliggande tänder när motbitning saknas) ner i en tvåtandslucka 35-36 som ska slutas. Tand 25 måste behandlas inom diagnos/tillstånd 5071 innan behandling av tvåtandsluckan kan utföras. Om patienten efter behandling av tand 25 väljer implantat i tandluckan i stället för tandstödd bro kan det tolkas så att behandlingen av tand 25 i efterhand inte blir ersättningsberättigande.

Föreslagen ändring:

Justering av texten i sista meningen i villkorskolumnen för diagnos/tillstånd 5071 till "...protetisk behandling som ingår i tandvårdsstödet."

Konsekvenser:

Patient:

För enskilda patienter är justeringarna viktiga eftersom patienterna för närvarande kan riskera att inte få tandvårdsstöd på grund av att behandlaren inte kan tillämpa reglerna så som var avsett.

Företag och behandlare:

Justeringen av villkoret i diagnos/tillstånd 5071 medför att villkoret gäller så som avsetts.

Ekonomi:

Justeringen bedöms medföra försumbar ekonomisk påverkan på tandvårdsstödet som helhet. Obetydlig minskning av företagens kostnader.

IT-stöd:

Ny rubriksättning, i övrigt ingen programmering.

5071	Dysfunktionell ocklusion eller avsaknad av ocklusion i samband med <u>protetisk rehabilitering</u> inom annan ersättningsberättigande diagnos/tillstånd.	E.1, E.5, E.6, E.7, E.8, E.9, E.13 När korrektion av ocklusionsplan krävs i motstående eller aktuell käke för att skapa förutsättningar för bettfunktion eller för att behandling i aktuell käke ska vara möjlig att genomföra. Korrigeringar kan bli nödvändiga för avvikelser i vertikalled, transversalled eller sagitalled. Ersättning lämnas för att uppnå funktionell ocklusion genom att – erhålla ocklusionskontakter inom tandposition 6-6, eller – etablera upp till tio ockluderande tandpar inom tandposition 7-7. Ersättning lämnas för att etablera upp till tio ockluderande tandpar till tandposition 8 om övriga molarer i samma kvadrant saknas. När kontakt saknas mellan antagoniserande tandpar vid mindre vertikal avvikelse och ocklusion bedöms kunna nås genom slipning upp till totalt 1 mm på interfererande kontakter lämnas ersättning endast för bettslipning. Ersättning lämnas för kronterapi om bettslipning för att uppnå funktionell ocklusion inte är möjlig. Ocklusionsavvikelsen ska dokumenteras med foto eller modeller och med beskrivning i patientjournalen av varför behandling måste utföras. Denna diagnos/tillstånd tillämpas för behandling av tänder, inklusive tänder och implantat med befintlig	362, och a) 701–708, eller b) 801, 802, 803, 804, 808, 815, 821, 824, 825, 826, 832, 833, 834, 835, 836, 837, 845, 852, 853, 864, 867, 877, 878, 881, 883, 884, 890, 891.	-
------	---	--	---	---

		<p>konstruktion, som inte ryms inom annan ersättningsberättigande diagnos/tillstånd.</p> <p>Denna diagnos/tillstånd kan endast användas i samband med annan ersättningsberättigande protetisk behandling <u>som ingår i tandvårdsstödet</u>.</p> <p>Se bilaga 3 allmänna råd.</p>		
--	--	--	--	--

Diagnos/tillstånd 5072 Dysfunktionell ocklusion eller avsaknad av ocklusion som kräver protetisk korrektion på grund av otillräcklig tuggfunktion, tvångsföring eller vävnadsskada.

Korrigerigering/förtydligande av rubriktext.

Konsekvensutredning Diagnos/tillstånd 5072.

Rubriken för diagnos/tillstånd 5072 kan missförstås.

Beskrivning av problemet:

Diagnos/tillstånd 5072 är avsett för att protetiskt behandla tänder som inte "passar ihop" för att patienten ska kunna erhålla en funktionell ocklusion (tuggfunktion) mellan tänderna. Diagnos/tillstånd 5072 är inte avsett för att behandla tandlöshet, för det finns andra diagnos/tillstånd. Inledningen av rubriktexten *eller avsaknad av ocklusion* kan missförstås så att man uppfattar att det kan tillämpas för behandling av tandlöshet. Det är tillräckligt att *Dysfunktionell ocklusion* anges, i det innefattas även när ingen ocklusion finns mellan befintliga tänder.

Föreslagen ändring:

TLV föreslår att rubriken för diagnos/tillstånd 5072 justeras till *Dysfunktionell ocklusion som kräver protetisk korrektion på grund av otillräcklig tuggfunktion, tvångsföring eller vävnadsskada*.

Konsekvenser:

Patient:

Obetydlig påverkan.

Företag och behandlare:

Ändringen kan undvika missförstånd rörande när diagnos/tillstånd 5072 kan tillämpas. Detta bör minska antalet frågor till Försäkringskassan och övriga supportorganisationer.

Ekonomi:

Justeringen bedöms medföra försumbar ekonomisk påverkan på tandvårdsstödet. Obetydlig minskning av företagets kostnader.

IT-stöd:

Ny rubriksättning, i övrigt ingen programmering.

5072	Dysfunktionell ocklusion eller avsaknad av ocklusion som kräver protetisk korrektion på grund av otillräcklig tuggfunktion, tvångsföring eller vävnadsskada.	<p>E.1, E.5, E.6, E.7, E.8, E.9</p> <p>Vid dysfunktionell ocklusion eller avsaknad av ocklusion som måste behandlas på grund av käkdysfunktion eller annat sjukdomstillstånd som påverkar eller påverkas av käkfunktionen.</p> <p>Är tillämplig när protetisk korrektion av ocklusionplan krävs för att skapa förutsättningar för en bettfunktion utan större hinder. Korrigeringar kan bli nödvändiga för avvikelser i vertikalled, transversalled eller sagittal.</p> <p>Ersättning lämnas för att</p>	<p>362, och</p> <p>a) 701–708, eller</p> <p>b) 801, 802, 803, 804, 808, 815, 821, 824, 825, 826, 832, 833, 834, 835, 836, 837, 845, 852, 853, 864, 867, 877, 878, 881, 883, 884, 890, 891.</p>	-
------	---	--	--	---

		<p>uppnå funktionell ocklusion vid öppet bett</p> <ul style="list-style-type: none"> – för att erhålla ocklusionskontakter bilateralt tandposition 3-6, eller – för att etablera upp till tre ockluderande tandpar bilateralt inom tandposition 4-7. <p>Ersättning lämnas för att uppnå funktionell ocklusion vid post normalt bett som inte är djupt</p> <ul style="list-style-type: none"> – för att erhålla ocklusionskontakter bilateralt tandposition 3-6 samt frontal kontakt vid framåtgåglidning, eller – för att etablera upp till tre ockluderande tandpar bilateralt inom tandposition 4-7 samt frontal kontakt vid framåtgåglidning. <p>Vid övriga avvikelser lämnas ersättning för att uppnå funktionell ocklusion</p> <ul style="list-style-type: none"> – för att erhålla ocklusionskontakter inom tandposition 6-6, eller – för att etablera upp till tio ockluderande tandpar inom tandposition 7-7. <p>Ersättning lämnas för att etablera upp till tio ockluderande tandpar till tandposition 8 om övriga molarer i samma kvadrant saknas.</p> <p>När kontakt saknas mellan antagande tandpar vid mindre vertikal avvikelse och ocklusion bedöms kunna nås genom slipning upp till totalt 1 mm på interfererande kontakter, lämnas ersättning endast för bettsslipning.</p> <p>Vid tvångsföring mindre än 2 mm lämnas ersättning endast för bettsslipning. Vid tvångsföring mer än 2 mm när funktionell ocklusion bedöms kunna nås genom slipning lämnas ersättning endast för bettsslipning.</p> <p>Ersättning lämnas för kronterapi om bettsslipning för att uppnå funktionell ocklusion inte är möjlig. Ersättning lämnas för kronterapi för båda tänderna i ett antagande tandpar</p> <ul style="list-style-type: none"> – om avståndet mellan dem efter möjlig bettsslipning är mer än 2 mm och båda tänderna avviker från ocklusionsplanet, eller – om fungerande ocklusion eller artikulation annars inte kan uppnås. <p>Ocklusionsavvikelsen ska dokumenteras med foto eller modeller. Beskrivning av otillräcklig tuggfunktion, tvångsföring eller vävnadsskada samt varför behandling måste utföras ska dokumenteras i patientjournalen.</p> <p>Se bilaga 3 allmänna råd.</p>		
--	--	---	--	--

Diagnos/tillstånd 5445 Fraktur eller skada i tandstödd brokonstruktion.

Enhetlig användning av begrepp med motsvarande diagnos/tillstånd 4882 inom D. Reparativ vård.

Konsekvensutredning diagnos/tillstånd 5445 (och 4882).

Beskrivning av problemet:

Det finns tillfällen när det finns en skada på en krona som varken är en lossnad krona eller en fraktur på kronan, ett exempel på detta är vid trepanationshål vid rotbehandling.

För diagnos/tillstånd 5445 innefattas även "skada" i brokonstruktion, så är inte fallet i diagnos/tillstånd 4882.

Samtidigt framgår inte i rubriken för diagnos/tillstånd 5445 att denna diagnos/tillstånd kan tillämpas vid lossnad brokonstruktion. Det framgår däremot i diagnos/tillstånd 4882. Dessa diagnos/tillstånd avser vid dessa tillfällen samma situation med skillnaden att diagnos/tillstånd 4882 avser enstaka konstruktion och diagnos/tillstånd 5445 brokonstruktion. Därmed bör de vara enhetliga.

Föreslagen ändring:

Rubrikerna för diagnos/tillstånd 4882 och 5445 justeras så att de stämmer överens med varandra.

Konsekvenser för:

Patient:

För enskilda patienter är justeringarna viktiga eftersom patienter annars kan riskera att inte erhålla tandvårdsstöd på grund av att behandlaren inte tillämpar reglerna på ett korrekt sätt.

Företag och behandlare:

Det föreslagna förtydligandet innebär ett mer enhetligt och därmed tydligare regelverk. Det kan minska den administrativa tiden för tandvården genom att behandlaren inte behöver ställa frågor till Försäkringskassan och andra supportorganisationer.

Ekonomi:

Förtydligandet medför ingen ekonomisk påverkan på tandvårdsstödet. Det beror på att det vid situationer som det nämnda exemplet vid trepanationshål finns annan diagnos/tillstånd (förlust av tandsubstans) som tandläkaren kunnat tillämpa. Vid lossnad brokonstruktion har tillämpning skett så som förtydligandet anger. En minskning av den administrativa tiden medför lägre kostnader för företagen.

IT-stöd:

Ny rubriksättning, i övrigt ingen programmering.

5445	<u>Lossnad tandstödd brokonstruktion.</u> Fraktur eller skada i tandstödd brokonstruktion (täcker även in då ett stöd har behövt extraheras under bron och kronan byggs om till en pontie chairside).	Ny konstruktion ersätts enligt respektive diagnos/tillstånd för tandlöshet när reparation eller återcementering inte kan utföras. Det ska av dokumentation i patientjournalen framgå varför reparation eller återcementering inte är möjlig. Se bilaga 3 allmänna råd.	301, 302, 303, 362, 701, 702, 703, 704, 705, 811, 812, 813, 814, 815, 891	—
------	--	--	---	---

4882	Lossnad tandstödd protetisk konstruktion. Fraktur eller skada i tandstödd protetisk konstruktion.	D.1, D.2, D.4, D.5, D.6 Ny konstruktion är ersättningsberättigande för tand i position 1-6, eller för tand i position 7 för att kunna etablera ocklusionskontakt mot antagonerande tand eller protetisk konstruktion när tand i position 6 saknas och inte är ersatt med implantatstödd krona eller hängande led i aktuell eller antagonerande kvadrant när reparation eller återcemen-	301, 302, 303, 362, 401, 402, 403, 404, 405, 491, 523, 591, och a) 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, eller b) 708, 801, 802, 803, 805, 806, 808, 811, 815, 891	922
------	---	--	---	-----

		tering inte kan utföras. Det ska av dokumentation i patientjournalen framgå varför reparation eller återcementering inte är möjlig.		
--	--	--	--	--

Diagnos/tillstånd 5448 Implantatkonstruktion i frändstandlöshet vid diagnos/tillstånd 5012, 5013, 5014, 5015, 5016 eller i tre- eller fyrtandslucka med [...].

Åtgärd 429 för kirurgiskt avlägsnande av implantat tillförs, korrigerig av rubrik- och villkorstext.

Konsekvensutredning Diagnos/tillstånd 5448,

Beskrivning av problemet:

När ett implantat frakturerar i käken, till exempel vid en olycka, är det diagnos/tillstånd 5447-5449 som ska tillämpas vid behandling. Vilket diagnos/tillstånd av dessa tre som ska tillämpas beror på om det skadade implantatet bär en implantatkonstruktion i en helt tandlös käke (diagnos/tillstånd 5447), i en partiellt tandlös käke, (diagnos/tillstånd 5448) i en en- eller tvåtandslucka eller ett singelimplantat i position 5 (diagnos/tillstånd 5449).

För operativt avlägsnande av ett implantat finns åtgärd 429 *Borttagande av implantat, per operationstillfälle*. Åtgärden fanns i diagnos/tillstånd 5446 innan den delades i diagnos/tillstånd 5447-5449 den 1 juli 2010. Åtgärden finns i diagnos/tillstånd 5447 men har förbisetts i diagnos/tillstånd 5448-5449 vilket innebär att patienter som drabbas av en implantatskada inte erhåller tandvårdsstöd för operationen av det skadade implantatet. Åtgärd 429 för kirurgiskt avlägsnande av implantat bör därför tillföras diagnos/tillstånd 5448 och 5449.

Inom tandvårdsstödet finns ytterligare två åtgärder för att avlägsna implantat. Det är åtgärd 435 *Avlägsnade av implantat*, och 436 *Avlägsnande av implantat, enkel*. De bedöms inte behövas i diagnos/tillstånd 5447–5449 eftersom de avser tillfällen när ett implantat har lossnat och kan avlägsnas utan operation. För sådana tillstånd finns diagnos/tillstånd 3046 *Andra sjukdomar och tillstånd i vävnaderna kring tänder och tandimplantat* och diagnos/tillstånd 3044 *Periimplantit* inom avdelningen sjukdomsbehandling.

Inledningen av rubriken för diagnos/tillstånd 5448 *Implantatkonstruktion i frändstandlöshet vid diagnos/tillstånd 5012, 5013, 5014, 5015, 5016 eller i tre- eller fyrtandslucka med [...]* har blivit felaktig. Diagnos/tillstånd 5448 avser implantatkonstruktioner i alla tandluckor där tre eller fler tänder saknas (motsvarande diagnos/tillstånd 5034 *Tretandslucka* och diagnos/tillstånd 5035 *Fyra- eller flertandslucka*). Dock saknas ordet "flertandslucka" i rubriktexten för diagnos/tillstånd 5448. Det innebär att diagnos/tillstånd 5448 i nuvarande lydelse inte omfattar implantatkonstruktioner i större tandluckor än i en fyratandslucka och det var inte avsikten. Diagnos/tillstånd 5448 ska kunna tillämpas för implantatkonstruktioner även i stora tandluckor.

I villkoren för diagnos/tillstånd 5448 anges när en ny konstruktion är ersättningsberättigande. I samma mening i första strecksatsen används också ordet "bro" vilket är felaktigt uttryck, även här avses konstruktion. Det kan till exempel även vara en implantatkrona. Samma villkor finns inom diagnos/tillstånd 5447 och 5449 och är där korrekt uttryckt.

Föreslagen ändring:

Åtgärd 429 *Kirurgiskt avlägsnande av implantat* tillförs diagnos/tillstånd 5448. Rubriktexten korrigeras så att ordet *flertandslucka* tillförs. Ordet *bro* korrigeras till *konstruktion* i första strecksatsen i villkoren.

Konsekvenser:

Patient:

Betydelsefullt för enskild patient som drabbas av en implantatfraktur eller har en implantatkonstruktion i större tandlucka där någon åtgärd för reparation eller ombyggnad av konstruktionen måste ske.

Företag och behandlare:

Behandlare behöver inte leta efter åtgärd för borttagande av implantat eller bli ställda inför frågan vad som

5449	<p>Implantatkonstruktion i en- eller tvåtandslucka eller i tandposition 5 vid diagnos/tillstånd 5011 eller 5034 med</p> <ul style="list-style-type: none"> – fraktur, annan skada eller slitage, – skadade komponenter, – ny implantat- eller tandförlust bredvid ett befintligt implantat när befintlig implantatkonstruktion ska byggas om eller byggas ihop med tand, eller – infraposition 2 mm eller mer i överkänen tandposition 3-3. 	<p>E.2, E.3, E.6, E.7, E.9, E.13</p> <p>Ny konstruktion är ersättningsberättigande vid</p> <ul style="list-style-type: none"> – implantat-, distans- eller tandförlust som innebär att befintlig implantatkonstruktion inte kan behållas eller byggas om med ett långsiktigt hållbart resultat, – fraktur eller slitage av sådan grad att reparation inte är möjlig, eller– vid infraocclusion när det inte går att bygga om befintlig konstruktion. <p>Det ska av dokumentation i patientjournalen framgå varför ombyggnad eller reparation inte är möjlig.</p>	<p>301, 302, 303, 362, <u>429</u>, 811, 881, 883, 886, 888, 889, 890, 891</p>	-
------	---	--	---	---

Diagnos/tillstånd 5908 Vävnadsskadande bettavvikelse.

Enhetlig användning av begrepp för reparativ vård.

Konsekvensutredning Diagnos/tillstånd 5908.

Vid attrition används begreppet *tandslitage* och inte begreppet *defekt*.

Se vidare ovanstående avsnitt "Konsekvensutredning översyn och enhetlig användning av begrepp för reparativ vård".

5908	<p>Vävnadsskadande bett- avvikelser.</p>	<p>E.10</p> <p>Bettavvikelser som orsakar tand- eller mjukvävnadsskada.</p> <p>Tandreglering är ersättningsberättigande vid</p> <ul style="list-style-type: none"> – djupt bett med gingivalt trauma och som inte kan slipas in, eller – tandskador motsvarande omfattande defekt<i>tandslitage</i> vid attrition. <p>Tand- eller mjukvävnadsskadan ska dokumenteras med foto eller modell samt beskrivas i patientjournalen. Det ska av patientjournal eller dokumentation framgå varför tandreglering är nödvändig i ena eller båda käkarna.</p>	<p>362, 401, 402, 403, 404, 405, 491, 845, 901, 902, 903, 904, 905, 906, 907, 908</p>	-
------	--	---	---	---

E.2 Begränsning implantatstödd protetik.

Åtgärd 886 *Distans*, tillförs. Förtydligande vid utbytesåtgärder i tvåtandslucka 5 och 6.

Konsekvensutredning Regel E.2.

Åtgärd 886 saknas.

Beskrivning av problemet:

Åtgärd 886 saknas i regel E.2. Oavsett om det är en implantatkrona inklusive distans (åtgärd 852) eller en implantatkrona (åtgärd 890) och en distans (åtgärd 886) är inte konstruktionen ersättningsberättigande för tandposition 6, 7 och 8. Åtgärd 886 bör därför tillföras regel E.2.

Förtydligande för tvåtandslucka tandposition 5-6.

Beskrivning av problemet:

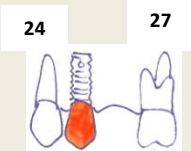

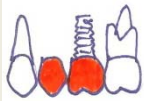
Vid tvåtandslucka 5 och 6 framgår det tydligt att tandvårdsstöd endast lämnas för ett implantat i luckan. Implantat är ersättningsberättigande i tandposition 5 men om det inte kan placeras där ersätts i stället ett implantat i tandposition 6. Det har dock varit otydligt vilken överkonstruktion som är ersättningsberättigande på implantatet när det sitter i tandposition 5 respektive när det sitter i tandposition 6. Det bör det tydligt framgå om det enbart är en implantatkrona eller om det även kan vara en implantatkrona och ett hängande led.

I och med att det är ett utbyte mot den behandling som är ersättningsberättigande bör patienten erhålla tandvårdsstöd för att rehabilitera en tvåtandslucka i de fall hela tandluckan rehabiliteras. För en tvåtandslucka är den ersättningsberättigande behandlingen tandstödd protetik bestående av två kronor (åtgärd 801) och två hängande led (åtgärd 804). Det motsvarar utbytesåtgärd 925 och 927. Det är ingen skillnad om implantatet är placerat i tandposition 5 eller i tandposition 6.

Om rehabilitering sker enbart för den ena tandpositionen i tandluckan får patienten tandvårdsstöd motsvarande tandstödd protetik bestående av två stöd och ett hängande led. Det motsvarar utbytesåtgärd 925 och 926. I båda exemplen förutsätts att krona inte utförts på granntänderna inom två år.

Texten i regel E.2 bör förtydligas för tvåtandslucka i tandposition 5 och 6 att tandvårdsstöd kan lämnas för rehabilitering av en eller två tänder i tandluckan. TLV planerar att förtydliga de olika situationerna genom att beskriva dem i TLV:s handbok.

Bild: Tvåtandslucka tandposition 5-6. Tänderna 25 och 26 saknas mellan tänderna 24 och 27.

				
Fig 1: ett implantat i tandposition 25 Åtgärd 925, 926	Fig 2: ett implantat i tandposition 26 Åtgärd 925, 926	Fig 3: ett implantat i tandposition 25 med en krona och ett hängande led Åtgärd 925, 927	Fig 4: kopplad konstruktion mellan tand 24 till implantat i tandposition 26 Åtgärd 801, 804, 928, 929	Fig 5: ett implantat i tandposition 26 med en krona och ett hängande led Åtgärd 925, 927

Föreslagen ändring:

Texten i regel E.2 förtydligas avseende vad som ersätts vid tvåtandslucka tandposition 5-6. Åtgärd 886 förs in i regel E.2.

Konsekvenser:

Patient:

Enskild patient erhåller tandvårdsstöd motsvarande det som skulle lämnats om en tandstödd bro utförts för hela tandluckan. Tandvårdsersättningen för utbytesåtgärderna blir därmed neutral i förhållande till vad som

skulle lämnats för den ersättningsberättigande behandlingen.

Behandlare och företag:

Tydligare regelverk innebär färre frågor till Försäkringskassan och övriga supportorganisationer. Det medför också att det blir enklare att ta fram kostnadsförslag till patienter. Det kan innebära minskad administrativ tid för tandvården.

Ekonomi:

Justeringen innebär en marginell ökning av kostnaderna för tandvårdsstödet. En minskning av den administrativa tiden medför lägre kostnader för företagen.

IT-stöd:

Ändringen medför programmering.

E.2 Begränsning implantatstöd protetik

Nuvarande lydelse

Under en ersättningsperiod ersätts högst sex implantat (åtgärd 420) eller sex implantatkronor (åtgärd 852 eller 890) i överkäken och fyra implantat eller fyra implantatkronor i underkäken.

För tandposition 6, 7 eller 8 i partiellt tandlösa käkar är inte åtgärd 420–426, 852–853 eller 890 ersättningsberättigande, eller lämnas inte tandvårdsersättning för utbytesåtgärd 925–934. Om ett implantat inte kan placeras inom position 5-5 i partiellt tandlösa käkar ersätts i stället ett implantat med överkonstruktion i position 6.

Vid implantat i partiellt tandlös käke ska övriga tänder ha god prognos, vilket innebär avsaknad av obehandlad apikal eller pågående grav parodontal sjukdom.

Endast operation avseende de implantat som är ersättningsberättigande för respektive diagnos/tillstånd eller operation avseende utbytesåtgärder ingår.

Föreslagen lydelse

Under en ersättningsperiod ersätts högst sex implantat (åtgärd 420) eller sex implantatkronor (åtgärd 852 eller 890) i överkäken och fyra implantat eller fyra implantatkronor i underkäken.

För tandposition 6, 7 eller 8 i partiellt tandlösa käkar är inte åtgärd 420–426, 852–853, 886 eller 890 ersättningsberättigande, eller lämnas inte tandvårdsersättning för utbytesåtgärd 925–934. Om ett implantat inte kan placeras inom position 5-5 i partiellt tandlösa käkar ersätts i stället ett implantat med överkonstruktion i position 6. *Vid tillämpning av utbytesåtgärd i tvåtandslucka tandposition 5 och 6 lämnas tandvårdsersättning för överkonstruktionen med utbytesåtgärd 926 eller 927, eller alternativt med utbytesåtgärd 929 eller 930 i de fall åtgärd 801 utförts inom två år på en av stödtänderna som utbytet beräknas på.*

Vid implantat i partiellt tandlös käke ska övriga tänder ha god prognos, vilket innebär avsaknad av obehandlad apikal eller pågående grav parodontal sjukdom.

Endast operation avseende de implantat som är ersättningsberättigande för respektive diagnos/tillstånd eller operation avseende utbytesåtgärder ingår.

E.9 Undantag från E.5–E.8 samt E.15.

Åtgärd 811 *Cementering av lossnad protetisk konstruktion, per stöd* tillförs samt hänvisning till förordning utgår.

Konsekvensutredning Regel E.9.

Åtgärd 811 saknas i regel E.9.

Beskrivning av problemet:

Vid till exempel yttre våld kan en protetisk konstruktion slås loss från stödtänderna. Vid vissa tillfällen är både konstruktionen och stödtänderna i övrigt oskadade och konstruktionen kan återcementeras. Åtgärd 811 tillämpas för cementering av lossnad protetisk konstruktion.

Uttrycket "annan tandposition" otydligt.

Beskrivning av problemet:

Regel D.5 (efter förslag ovan: regel D.6) tillämpas när protetiska konstruktioner på enskilda tänder behöver göras om inom två år och undantag från omgörningsregeln finns. Regel E.9 tillämpas när sammanlödda protetiska konstruktioner för tandluckor behöver göras om inom två år och undantag från omgörningsreglerna finns. Villkoren för undantag vid omgörning av cementerade konstruktioner bör överensstämma mellan regel D.5 och regel E.9. Vid dessa tillfällen ska behandlingen förhandsprövas av Försäkringskassan. Åtgärder för att utföra nya konstruktioner är ersättningsberättigande efter förhandsprövning enligt både regel D.5 (D.6) och regel E.9. Åtgärd 811 för återcementering är ersättningsberättigande efter förhandsprövning enligt regel D.5 (D.6). Åtgärd 811 finns dock inte med som ersättningsberättigande åtgärd efter förhandsprövning enligt regel E.9. Åtgärd 811 bör tillföras regel E.9. I *annan tandposition* i regel E.9 syftar till annan tandposition än den som den aktuella åtgärden utförts på. Uttrycket är otydligt och bör förtydligas.

Föreslagen ändring:

Åtgärd 811 tillförs regel E.9. Uttrycket *annan tandposition* förtydligas till *annan tandposition än vad den ursprungliga konstruktionen avser*.

Konsekvenser:

Patient:

Ändringen medför att även en mindre kostsam och mindre omfattande åtgärd blir ersättningsberättigande vid en skada. Patienten riskerar inte heller att gå miste om tandvårdsstöd på grund av att begreppet *annan tandposition* missförstås.

Behandlare och företag:

För tandvården blir regelverket tydligare och mer enhetligt.

Ekonomi:

Ändringen medför marginellt minskade kostnader för tandvårdsstödet och företagen.

IT-stöd:

Ingen programmering nödvändig.

E.9 Undantag från E.5–E.8 samt E.15

Nuvarande lydelse

Efter förhandsprövning *enligt 6-7 §§ förordningen (2008:193) om statligt tandvårdsstöd* är åtgärd 420–428, 801–804, 808, 815, 852–853, 861–867, 874–876, 812–814, 881 eller 883–890 ersättningsberättigande eller lämnas tandvårdsersättning för utbytesåtgärd 925–944 inom två år från det att åtgärd 420–428, 801–804, 808, 815, 852–853, 861–867, 874–876 eller 890 eller utbytesåtgärd 925–944 slutförts

- om patienten kan lastas för att behandlingen behöver göras om,
- om konstruktionen på ingående tand utsatts för yttre våld, eller
- om konstruktionen på ingående tand behöver göras om på grund av ny skada i annan tandposition.

Vad som anges i första stycket ska i motsvarande mån gälla även när en tand som använts för beräkning av ersättning av utbytesåtgärd behöver behandlas.

I fall när utbytesåtgärd 925, 928, 931 eller 933 slutförts men implantatet inte kan användas är åtgärd 801 eller 804

Föreslagen lydelse

Efter förhandsprövning är åtgärd 420–428, 801–804, 808, 811, 815, 852–853, 861–867, 874–876, 812–814, 881 eller 883–890 ersättningsberättigande eller lämnas tandvårdsersättning för utbytesåtgärd 925–944 inom två år från det att åtgärd 420–428, 801–804, 808, 815, 852–853, 861–867, 874–876 eller 890 eller utbytesåtgärd 925–944 slutförts *om*

- patienten kan lastas för att behandlingen behöver göras om,
- konstruktionen på ingående tand utsatts för yttre våld, eller
- konstruktionen på ingående tand behöver göras om på grund av ny skada i annan tandposition *än vad den ursprungliga konstruktionen avser*.

Vad som anges i första stycket ska i motsvarande mån gälla även när en tand som använts för beräkning av ersättning av utbytesåtgärd behöver behandlas.

ersättningsberättigande efter förhandsprövning *enligt 6-7 §§ förordningen om statligt tandvårdsstöd.*

Efter förhandsprövning *enligt 6-7 §§ förordningen om statligt tandvårdsstöd*, är åtgärd 824–828, 832–837, 871–873 eller 878 ersättningsberättigande inom ett år från det att åtgärd 824–828, 871–873 eller 878 slutförts

- om patienten kan lastas för att behandlingen behöver göras om,
- om konstruktionen, eller tand som konstruktionen stödjer på, utsatts för yttre våld, eller
- om konstruktionen behöver åtgärdas på grund av ny skada i annan tandposition.

I fall när utbytesåtgärd 925, 928, 931 eller 933 slutförts men implantatet inte kan användas är åtgärd 801 eller 804 ersättningsberättigande efter förhandsprövning.

Efter förhandsprövning är åtgärd 824–828, 832–837, 871–873 eller 878 ersättningsberättigande inom ett år från det att åtgärd 824–828, 871–873 eller 878 slutförts *om*

- patienten kan lastas för att behandlingen behöver göras om,
- konstruktionen, eller tand som konstruktionen stödjer på, utsatts för yttre våld, eller
- konstruktionen behöver åtgärdas på grund av ny skada i annan tandposition *än vad den ursprungliga konstruktionen avser.*

3. Ändringar i bilaga 2, Ersättningsberättigande tandvårdsåtgärder

Inledande innehållsförteckning till bilaga 2.

Textförtydligande, att utbytesåtgärder inryms under 900-åtgärder.

Konsekvensutredning Innehållsförteckning bilaga 2, 900-åtgärder.

Beskrivning av problemet:

Innehållsförteckningen till bilaga 2, *Ersättningsberättigande tandvårdsåtgärder med referenspriser* saknar information om utbytesåtgärder.

Föreslagen ändring:

Förslaget innebär att det i rubrikraden för åtgärdsserie 900 kompletteras med att utbytesåtgärder inryms inom denna serie. Enbart en språklig korrigerings.

Konsekvenser:

Ändringsförslaget medför förutom en tydligare innehållsförteckning för tandvårdsåtgärderna inga konsekvenser för patienter, behandlare eller företag och har ingen ekonomisk påverkan på tandvårdsstödet eller för företagen. IT stöden påverkas inte av ändringen.

IT-stöd:

Ändringen medför ingen programmering.

Bilaga 2

Ersättningsberättigande tandvårdsåtgärder med referenspriser

För de ersättningsberättigande tandvårdsåtgärderna används följande serier:

- 100 Undersökning, riskbedömning och hälsofrämjande åtgärder
- 200 Sjukdomsförebyggande åtgärder
- 300 Sjukdomsbehandlande åtgärder
- 400 Kirurgiska åtgärder
- 500 Rotbehandling
- 600 Bettfysiologiska åtgärder
- 700 Reparativa åtgärder
- 800 Protetiska åtgärder
- 900 Tandreglering och utbytesåtgärder

Åtgärd 123 Röntgenundersökning, intraoral, komplett för munhålan.

Textförtydligande, avseende vad som avses med *helstatus*.

Konsekvensutredning Åtgärd 123.

Beskrivning av problemet:

I nu gällande rubrik och i beskrivningen av åtgärden och vad den innefattar används olika benämningar på samma sak. Det kan leda till att olika betydelser läggs in av de som läser föreskriften och därmed finns risk att det sker olika tolkningar av åtgärden. En röntgenundersökning som är intraoral och komplett för munhålan benämns inom tandvården som *helstatus*.

Föreslagen ändring:

Förslaget innebär att texten *intraoral, komplett för munhålan* i rubriken utgår och ersätts med ordet *helstatus*. Samtidigt föreslås en språklig korrigerings av åtgärdstexten och ett förtydligande av att käkbenet i tandlösa områden omfattas av undersökningen. Rubrikens ändring innebär också att den blir i linje med de andra intraorala röntgenundersökningarna, åtgärd 121 *Röntgenundersökning av enskild tand* och åtgärd 122 *Röntgenundersökning, delstatus*.

Konsekvenser:

Patient:

Ingen påverkan.

Företag och behandlare:

Tydligare föreskrift medför att det blir enklare för tandläkarna att tillämpa bestämmelserna och behöver därmed ägna mindre tid till att ta reda på vad som ingår i åtgärden för att den ska vara ersättningsberättigande. Det i sin tur bör minska antalet frågor till support och minska den administrativa tiden inom tandvården och stödjande organisationer. Vid en eventuell efterhandskontroll utförd av Försäkringskassan blir det också lättare att avgöra om korrekt diagnos/tillstånd fastställts.

Ekonomi:

Ingen ekonomisk påverkan på tandvårdsstödet. En minskning av den administrativa tiden medför lägre kostnader för företagen.

IT-stöd:

Rubriktexten justeras, i övrigt ingen programmering.

123	Röntgenundersökning, helstatus intraoral, komplett för munhålan Åtgärden avser helstatus och innefattar nödvändiga erforderliga intraorala bilder som täcker samtliga tänder apikala och marginala förhållanden samt käkbenet i tandlösa områden . Åtgärden kan inte kombineras med åtgärd 121, 122, 124 eller 126 för samma patient under samma dag och vid samma mottagning. Åtgärden är ersättningsberättigande högst en gång per patient och ersättningsperiod.	725 Nytt pris fastställs våren 2011
-----	---	--

Åtgärd 302 Sjukdomsbehandlande åtgärder.

Tillägget *akuta* utgår för *tillstånd i käkled eller käkmuskler som orsakat käkfunktionsstörning*.

Konsekvensutredning Åtgärd 302.

Beskrivning av problemet:

Nu gällande lydelse för åtgärd 302 begränsar tillämpningen till enbart akuta tillstånd vid behandling av käkfunktionsstörning.

Föreslagen ändring:

Ordet *akuta* utgår i åtgärdstexten.

Konsekvenser:**Patient:**

Sjukdomsbehandlande åtgärder vid käkfunktionsstörning blir ersättningsberättigande även vid icke -akuta tillstånd.

Företag och behandlare:

Eftersom det inte blir avgörande om ett tillstånd är akut eller inte för att bestämmelserna ska gälla bör förslaget medföra att föreskriften blir enklare att tillämpa.

Ekonomi:

Det blir en marginell påverkan på tandvårdsstödet eftersom ändringen berör ett litet antal patienter.

IT-stöd:

Ingen påverkan.

302	Sjukdomsbehandlande åtgärder Åtgärden innefattar sjukdoms- och smärtbehandling, främst i form av långtidstemporär fyllning, incision, spolning och tamponad vid abscess inklusive bedövning, temporär mjukrebasering av protes, en temporär krona, behandling av postoperativa besvär (när denna görs av annan än den som ursprungligen gjorde behandlingen), behandling vid dry socket, smärtbehandling vid tandfrakturer inklusive temporära fyllningar, bonding av extraherad tand till granntand, behandling av inlingar eller behandling av akuta -tillstånd i käkled eller käkmuskler som orsakat käkfunktionsstörning. Åtgärden kan inte användas för depuration/mekanisk infektionsbekämpning. Åtgärden kan inte kombineras med åtgärd 301, 303 eller ytterligare åtgärd 302 för samma patient under samma dag och med samma behandlare.	665 Nytt pris fastställs våren 2011
-----	---	--

Åtgärd 341–343 Sjukdomsbehandlande åtgärder av parodontal sjukdom eller periimplantit.

"Fördjupade tandköttsfickor och furkationsinvolveringar" ändras till " fördjupade tandköttsfickor eller furkationsinvolveringar".

Konsekvensutredning Åtgärd 341–343.**Åtgärdstexten för åtgärd 342 begränsar åtgärdens tillämpning.****Beskrivning av problemet:**

Åtgärdstexten för åtgärd 342 begränsar när åtgärden är ersättningsberättigande på ett icke avsett sätt.

Åtgärden är ersättningsberättigande vid parodontal sjukdom eller periimplantit. Enligt nuvarande

åtgärdstext ska det vid parodontal sjukdom finnas fördjupade tandköttsfickor och furkationsinvolveringar.

Kravet på att båda dessa tillstånd måste finnas samtidigt för att åtgärden ska vara ersättningsberättigande

har inte varit avsikten. Nuvarande villkor stämmer inte överens med rekommendationerna i Socialstyrelsens nationella riktlinjer för vuxentandvård för icke-kirurgisk behandling av parodontit.

Föreslagen ändring:

Villkoret i åtgärden bör ändras så att åtgärden är ersättningsberättigande vid endera fördjupade tandköttsfickor eller furkationsinvolveringar. Lydelsen *när det finns ett flertal fördjupade tandköttsfickor **och** furkationsinvolveringar* ändras till *när det finns ett flertal fördjupade tandköttsfickor **eller** furkationsinvolveringar*.

Rubricering av åtgärd 341–343**Föreslagen ändring:**

En redaktionell förenkling av åtgärdsrubrikerna föreslås så att de blir enklare att läsa.

Konsekvenser av föreslagna förändringar i åtgärd 341–343:

Patient:

Alla patienter med parodontit kan erhålla behandling av sjukdomen inom tandvårdsstödet.

Behandlare och företag:

Justeringen av åtgärd 342 innebär att åtgärden är anpassad till rekommendationerna i Socialstyrelsens nationella riktlinjer för vuxentandvård för icke-kirurgisk behandling av parodontit. Ändringarna innebär också att det blir mindre risk att vårdgivare gör fel och får därmed mindre omfattande administration vid efterhandskontroller.

Ekonomi:

Sammantaget bedöms justeringarna medföra en liten ekonomisk ökning för tandvårdsstödet. Att den inte blir så omfattande antas bero på att åtgärd 342 redan idag används på det sätt som förslaget anger samt att flertalet behandlingar med den åtgärden ligger i den lägsta delen av karenstrappan. En minskning av den administrativa tiden medför lägre kostnader för företagen.

IT-stöd:

Rubriktexten justeras, i övrigt ingen programmering.

341	Sjukdomsbehandlande åtgärder-<u>Behandling</u> av parodontal sjukdom eller periimplantit, mindre omfattning Åtgärden innefattar depuration/mekanisk infektionsbekämpning vid mindre omfattande parodontala problem eller vid enstaka implantat. Åtgärden kan inte kombineras med åtgärd 201, 202, 203, 342 eller 343 för samma patient under samma dag och med samma behandlare. Åtgärden är ersättningsberättigande en gång per patient, dag och behandlare.	375 Nytt pris fastställs våren 2011
342	Sjukdomsbehandlande åtgärder-<u>Behandling</u> av parodontal sjukdom eller periimplantit, större omfattning Åtgärden innefattar omfattande behandling av periimplantit vid fler implantat eller depuration/mekanisk infektionsbekämpning vid parodontala problem, när det finns ett flertal fördjupade tandköttsfickor oeheller furkationsinvolveringar. Åtgärden kan inte kombineras med åtgärd 201, 202, 203, 341 eller 34+3 för samma patient under samma dag och med samma behandlare. Åtgärden är ersättningsberättigande en gång per patient, dag och behandlare.	710 Nytt pris fastställs våren 2011
343	Sjukdomsbehandlande åtgärder-<u>Behandling</u> av parodontal sjukdom eller periimplantit, särskilt tidskrävande behandling Åtgärden innefattar mycket omfattande behandling av periimplantit eller depuration/mekanisk infektionsbekämpning vid mycket omfattande parodontala problem, som kräver särskilt tidskrävande behandling om 90 minuter eller mer i total tidsåtgång. Åtgärden är inte ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 201, 202, 203, 341 eller 342 för samma patient under samma dag och med samma behandlare. Åtgärden är ersättningsberättigande en gång per patient, Dag och behandlare och högst fyra gånger under en ersättningsperiod.	1 040 Nytt pris fastställs våren 2011

Åtgärd 421–426 Operation avseende käkbensförankrade implantat samt kirurgisk friläggning och åtgärd 427 och 428, Benaugmentation.

Kombinationsrestriktioner korrigeras enligt tidigare beslutad princip.

Konsekvensutredning Åtgärd 421–426 och 427–428

Kombinationsrestriktioner inom åtgärd 421-426

Beskrivning av problemet:

Restriktionerna för tillämpning av åtgärder vid implantatoperationer innebär bland annat att åtgärd för att installera implantat och åtgärd för kirurgisk friläggning av implantat inte är ersättningsberättigande för samma tandposition vid samma tillfälle. Syftet med restriktionerna är att en patient inte ska betala två gånger för samma operation och att statligt stöd inte ska betalas ut två gånger (exempel: om ett implantat redan är frilagt vid implantatoperationen lämnas inte ytterligare tandvårdsstöd vid samma tillfälle genom separat åtgärd för kirurgisk friläggning). Vid kontroll av kombinationsrestriktionerna har konstaterats att de behöver kompletteras.

Två exempel:

1. Tandläkare opererar in två implantat i överkäken – åtgärd 423 är ersättningsberättigande vid operationstillfälle 1.

Tre månader senare opereras två implantat in i underkäken – åtgärd 423 är ersättningsberättigande vid operationstillfälle 2.

Vid samma tillfälle, operationstillfälle 2, ansluts distanser till alla implantaten. De två i överkäken som opererades in vid ett tidigare tillfälle behöver friläggas. Den två implantaten i underkäken är redan frilagda i och med att de just satts in. Vid operationstillfälle 2 är åtgärd 424, *kirurgisk friläggning av två implantat*, ersättningsberättigande för implantaten i överkäken som sattes in vid första tillfället. Däremot är friläggning och distansanslutning för de implantat som satts in i underkäken vid samma tillfälle som implantatoperationen inte ersättningsberättigande. Då är implantaten redan frilagda och anslutning av läkdistanser eller protetiska distanser ingår i implantatoperationen. Kombination av åtgärd 423 och 426 för samma tandposition ska inte vara ersättningsberättigande. Åtgärd 423 och 426 är möjliga att rapportera tillsammans vid samma tillfälle. Det är inte avsikten.

2. Tandläkaren opererar in fyra implantat i en underkäke. På två av dem sätter han vid samma tillfälle protetiska distanser. Som framgår ovan ingår att frilägga och ansluta distanser vid implantatoperationen i åtgärderna för implantatoperation. Men i detta fall är det möjligt rapportera distansanslutning för två av distanserna eftersom åtgärd 425 och 424 är ersättningsberättigande tillsammans. Det är inte avsikten.

Kombinationsrestriktioner mellan åtgärd 421-425 och åtgärd 427-428

Beskrivning av problemet:

I nu gällande text för åtgärd 427 *Benaugmentation med egen benvävnad, per operationstillfälle* och 428 *Benaugmentation med benersättningsmaterial, per operationstillfälle* framgår att dessa inte är ersättningsberättigande tillsammans med åtgärd 421, 423 eller 425 för samma patient och samma dag. Dessa restriktioner framgår inte i åtgärd 421, 423 och 425. Det kan bli ottydligt och för att öka tydligheten bör restriktionerna framgå även i dessa tre åtgärder. I åtgärdstexten för åtgärd 427 och 428 finns text med överflödigt information om tillämpningen. Den informationen framgår av texten om restriktionerna för hur åtgärderna kan tillämpas.

Föreslagen ändring:

Kombinationsrestriktionerna mellan åtgärd 421–426 kompletteras genom att text tillförs. Nu gällande restriktionerna mellan åtgärd 427–428 och åtgärd 421, 423 och 425 tillförs i åtgärdstexten för de tre sistnämnda åtgärderna. Text utgår i åtgärd 427 och 428 som innehåller överflödigt information som följer av

restriktionerna för tillämpning av åtgärderna.

Konsekvenser för:

Patient:

Eftersom det blir tydligare hur åtgärden kan tillämpas bör det öka förutsättningarna för att korrekt tandvårdsstöd betalas ut.

Företag och behandlare:

De föreslagna ändringarna innebär att föreskriftstexten blir tydligare vilket bör minska osäkerheten om tillämpningen av åtgärden. Det i sin tur bör minska antalet frågor till Försäkringskassan och andra supportorganisationer. Detta bör minska den administrativa tiden inom tandvården och stödjande organisationer.

Ekonomi:

Justeringarna i restriktionerna för åtgärd 421–426 innebär en försumbar ekonomisk påverkan på tandvårdsstödet eftersom det endast är ett litet antal patientfall det rör sig om. Justeringarna mellan åtgärd 427–428 och åtgärd 421, 423 och 425 innebär ingen ändring i sak utan är ett förtydligande. Förslaget innebär ingen ekonomisk påverkan för företagen.

IT-stöd:

Förslaget medför programmering.

421	Operation avseende käkbensförankrade implantat, ett implantat Åtgärden innefattar operation, inklusive för- och efterbehandling, samt sedering med perorala läkemedel. Åtgärden kan inte kombineras med åtgärd 404, 405, 422, 424, 426 eller 441 för samma patient och tandposition och under samma dag. Åtgärden kan inte kombineras med åtgärd 423, 425, 427, 428 eller med ytterligare åtgärd 421 för samma patient och samma dag.	3 365 Nytt pris fastställs våren 2011
422	Kirurgisk friläggning av ett implantat vid tvåstegsteknik Åtgärden avser friläggning med samtidig insättning av en distanskomponent. Åtgärden kan inte kombineras med åtgärd 404, 405, 421, 423, 425 eller 441 för samma patient och tandposition under samma dag. Åtgärden kan inte kombineras med åtgärd 424, 426 eller med ytterligare åtgärd 422 för samma patient under samma dag.	1 350 Nytt pris fastställs våren 2011
423	Operation avseende käkbensförankrade implantat, två eller tre implantat Åtgärden innefattar operation inklusive för- och efterbehandling, samt sedering med perorala läkemedel. Åtgärden kan inte kombineras med åtgärd 404, 405, 422, 424, 426 eller 441 för samma patient och tandposition och under samma dag. Åtgärden kan inte kombineras med åtgärd 421, 425, 427, 428 eller med ytterligare åtgärd 423 för samma patient och samma dag.	4 630 Nytt pris fastställs våren 2011

424	<p>Kirurgisk friläggning av två eller tre implantat vid tvåstegsteknik Åtgärden avser friläggning med samtidig insättning av två eller tre distanskomponenter. Åtgärden kan inte kombineras med åtgärd 404, 405, 421, 423, 425 eller 441 för samma patient och tandposition under samma dag. Åtgärden kan inte kombineras med åtgärd 422, 426 eller med ytterligare åtgärd 424 för samma patient under samma dag.</p>	1 510 Nytt pris fastställs våren 2011
425	<p>Operation avseende käkbensförankrade implantat, fyra eller fler implantat Åtgärden innefattar operation, inklusive för- och efterbehandling, samt sedering med perorala läkemedel. Åtgärden kan inte kombineras med åtgärd 404, 405, 422, 424, 426 eller 441 för samma patient och tandposition och under samma dag. Åtgärden kan inte kombineras med åtgärd 421, 423, 427 eller 423 för samma patient och samma dag. Åtgärden är ersättningsberättigande upp till två gånger per dag när fyra eller fler implantat installeras per käke.</p>	6 490 Nytt pris fastställs våren 2011
426	<p>Kirurgisk friläggning av fyra eller fler implantat vid tvåstegsteknik Åtgärden avser friläggning med samtidig insättning av fyra eller fler distanskomponenter. Åtgärden kan inte kombineras med åtgärd 404, 405, 421, 423, 425 eller 441 för samma patient och tandposition och under samma dag. Åtgärden kan inte kombineras med åtgärd 422 eller 424 för samma patient under samma dag. Åtgärden är ersättningsberättigande upp till två gånger per dag när fyra eller fler implantat friläggs per käke.</p>	2 005 Nytt pris fastställs våren 2011
427	<p>Benaugmentation med egen benvävnad, per operationstillfälle Åtgärden innefattar uppbyggnad av förlorat käkben inför implantatinstallation där ben hämtas från den egna benvävnaden, samt sedering med perorala läkemedel. Görs samtidig implantatinstallation ingår benaugmentationen i åtgärden för insättning av implantatet. Åtgärden kan inte kombineras med åtgärd 421, 423, 425 eller 428 för samma patient under samma dag. och vid samma mottagning. Åtgärden är endast ersättningsberättigande för specialist i oral kirurgi eller parodontologi.</p>	4 640 Nytt pris fastställs våren 2011
428	<p>Benaugmentation med benersättningsmaterial, per operationstillfälle Åtgärden innefattar uppbyggnad av förlorat käkben inför implantatinstallation med benersättningsmaterial, samt sedering med perorala läkemedel. Görs samtidig implantatinstallation ingår benaugmentationen i åtgärden för insättning av implantatet. Åtgärden kan inte kombineras med åtgärd 421, 423, 425 eller 427 för samma patient under samma dag. och vid samma mottagning. Åtgärden är endast ersättningsberättigande för specialist i oral kirurgi eller parodontologi.</p>	6 185 Nytt pris fastställs våren 2011

Åtgärd 429 Borttagande av implantat, per operationstillfälle.

Textförtydligande.

Konsekvensutredning Åtgärd 429

Beskrivning av problemet:

Rubriktexten anger inte tydligt åtgärdens innehåll, det vill säga att den innebär ett kirurgiskt avlägsnande av implantat. Detta till skillnad mot åtgärd 435 *Avlägsnande av ett implantat* och 436 *Avlägsnande av ett*

implantat, enkel som avser avlägsnande utan operation. Ordet *operativt* avlägsnande i åtgärdstexten bör bytas mot *kirurgiskt* avlägsnande som är mer korrekt.

Föreslagen ändring:

Rubriken för åtgärd 429 förtydligas med att åtgärden avser kirurgiskt avlägsnande. Samma benämning används i åtgärdstexten.

Konsekvenser:

Ändringsförslaget medför inga konsekvenser för patienter, behandlare eller företag och har ingen ekonomisk påverkan på tandvårdsstödet. För IT-stöden medför ändringen ny rubriksättning, i övrigt ingen programmering.

429	Borttagande Kirurgiskt avlägsnande av implantat, per operationstillfälle Åtgärden innefattar operativt kirurgiskt avlägsnande av ett eller flera implantat samt sedering med perorala läkemedel. Åtgärden är ersättningsberättigande en gång för samma patient och tandposition och under samma dag.	3 490 Nytt pris fastställs våren 2011
-----	--	--

Åtgärd 522 Komplicerad kanallokalisation.

Textförtydligande, vilken typ av krona som avses och innebörden av kanallokalisation.

Konsekvensutredning Åtgärd 522.

Beskrivning av problemet:

Åtgärd 522 har varit ottydlig gällande vilken typ av krona som avses samt om åtgärden kan användas flera gånger vid flerrotiga tänder. Åtgärden har också varit ottydlig huruvida den kan tillämpas för rensning.

Föreslagen ändring:

Texten förtydligas. För krona avses att den ska vara laboratoriefremställd. Begreppet *kanallokalisation* förtydligas. Avsikten med åtgärd 522 är att den tillämpas när det föreligger ökade svårigheter med att finna kanaler vid rotbehandling (normalt ingår det i åtgärderna 501-504 för rotfyllning). Med kanallokalisation avses att hela kanalen som ska rotfyllas lokaliseras, det vill säga att fastställa rensdjupet. Åtgärden kan till exempel tillämpas vid mycket trånga kanaler eller vid kraftigt krökta kanaler. De senare kan till exempel i sin övre del ha en normal vidd men är mycket svåra att lokalisera vid och efter kröken.

Konsekvenser för:

Patient:

Ett tydligare regelverk medför att osäkerheten minskar för behandlarna avseende när en tandvårdsåtgärd är ersättningsberättigande eller inte. Detta medför att patienterna i högre utsträckning erhåller det tandvårdsstöd de är berättigade till.

Företag och behandlare:

Förslaget innebär inte någon ändring i sak utan förtydligar endast när åtgärden är tillämpbar. Det medför att regelverket blir mer tydligt, konsekvent och enhetligt vilket minskar osäkerheten vid tillämpning av åtgärderna. Därmed minskar risken för felaktig användning av åtgärderna och risken att vid en efterhandskontroll utförd av Försäkringskassan få återkrav på utbetald tandvårdsersättning.

Ekonomi:

Medför ingen ekonomisk påverkan då det inte är någon ändring i sak utan endast ett förtydligande av åtgärdstexten.

IT-stöd:

Föreslagen ändring medför ingen programmering.

522	<p>Komplicerad kanallokalisation Åtgärden är ersättningsberättigande för fastställande av rensdjup vid ___ lokalisation av tränga, oblitererade eller kraftigt krökta kanaler, __ rensningkanallokalisation genom laboratoriefremställd krona. Vidgning av rotkanaler ingår inte i åtgärden. Åtgärden är ersättningsberättigande en gång per patient, tandnummer, behandlare och ersättningsperiod.</p>	680 Nytt pris fastställs våren 2011
-----	--	--

Åtgärd 839 Inmontering av förankringselement.

Förtydligande att åtgärden är ersättningsberättigande "per käke".

Konsekvensutredning Åtgärd 839.

Beskrivning av problemet:

Åtgärden tillämpas när en avtagbar protes modifieras och samtidigt förses med en särskild typ av fästen, förankringselement. Nu gällande åtgärdstext kan missuppfattas så att behandlaren tillämpar åtgärden en gång per förankringselement som inmonteras. Detta är inte avsikten utan den avser alla moment och material som behövs för att modifiera protesen och montera in förankringselement oavsett hur många de är.

Förslagen ändring:

Åtgärdsrubriken förtydligas med att åtgärden är ersättningsberättigande *per käke*.

Konsekvenser:

TLV bedömer att det är ytterst få tandläkare som missförstår texten. Ändringsförslaget medför därmed marginella konsekvenser för patienter, behandlare eller företag och har marginell ekonomisk påverkan på tandvårdsstödet eller för företagen.

IT-stöd:

Rubriktexten justeras, medför programmering.

839	<p>Inmontering av förankringselement, <u>per käke</u> Åtgärden innefattar rebasering av täckprotes med samtidig inmontering av förankringselement. Åtgärden kan inte kombineras med åtgärd 832, 833, 834, 835, 836 eller 837 för samma käke och patient, under samma dag och med samma behandlare.</p>	2 750 Nytt pris fastställs våren 2011
-----	---	--

Åtgärd 882 Av- och återmontering av implantatförankrad bro.

Tillämpning av åtgärden förtydligas.

Konsekvensutredning åtgärd 882.

Beskrivning av problemet:

Det finns ett avsnitt i åtgärdstexten som avser när åtgärden kan tillämpas. Det är inte en beskrivning av vad åtgärden innefattar. Uppgifter om när en åtgärd är ersättningsberättigande ska framgå i aktuell diagnos/tillstånd. Texten är således överflödigt eftersom det framgår av diagnos/tillstånd för periimplantit respektive mukositt att åtgärd 882 är ersättningsberättigande.

Med nu gällande åtgärdstext kan det finnas en risk för missuppfattning om antalet gånger åtgärden kan tillämpas och om åtgärden kan tillämpas per bro. Det är stor skillnad på att avlägsna samt återmontera och försluta en bro på några implantat eller att utföra detta vid helkårsbroar i båda käkarna. Om texten missförstås kan det medföra att patienter går miste om tandvårdsstöd som de är berättigade till. Det har varit otydligt om åtgärden kan tillämpas per bro som skadas eller som ska avlägsnas till exempel vid behandling av periimplantit.

Föreslagen ändring:

Text utgår där beskrivning finns om när åtgärden kan tillämpas. Det framgår av aktuell diagnos/ tillstånd.

Förslaget innebär att text tillförs som reglerar hur åtgärden ska tillämpas. Ändringen innebär att åtgärden ska vara ersättningsberättigande upp till två gånger när det är åtta eller fler implantat med skruvgenomgångar som ska hanteras. I den tillförda texten framgår också att implantaten kan bära en eller flera broar.

Konsekvenser:

Patient:

Eftersom det blir tydligare hur åtgärden kan tillämpas bör det öka förutsättningarna för att korrekt tandvårdsstöd betalas ut.

Företag och behandlare:

De föreslagna ändringarna innebär att föreskriftstexten blir tydligare vilket bör minska osäkerheten om tillämpningen av åtgärden. Det i sin tur bör minska antalet frågor till Försäkringskassans och andra supportorganisationer vilket bör minska den administrativa tiden inom tandvården och stödjande organisationer.

Ekonomi:

Ingen påverkan på stödets totala ram. En minskning av den administrativa tiden medför lägre kostnader för företagen.

IT-stöd

Ingen programmering nödvändig.

882	<p>Av- och återmontering av implantatförankrad bro Åtgärden innefattar avmontering av implantatförankrad bro, återmontering och förslutning samt i förekommande fall byte av frakturerad fästskruv eller centrumskräv eller avlägsnande av inte integrerat implantat. Åtgärden kan även användas när periimplantit eller mukositis vid implantat behandlas. Åtgärden är ersättningsberättigande en gång för aktuell skada eller aktuell behandling <u>vid en eller flera broar stödda på sammanlagt upp till sju implantat</u> även om den behandlingen innefattar flera besök. Åtgärden är ersättningsberättigande två gånger för aktuell skada eller aktuell behandling vid en eller flera broar stödda på sammanlagt åtta implantat eller fler även om behandlingen innefattar flera besök.</p>	2 810 Nytt pris fastställs våren 2011
-----	--	--

Inledningstext utbytesåtgärder.

Textförtydligande, att det är provisorier på implantaten som ingår.

Konsekvensutredning Inledningstext utbytesåtgärder.

Beskrivning av problemet:

Såsom inledningstexten för utbytesåtgärder för implantat lyder avseende provisorier finns risk för missuppfattning att det är provisorier som behövs innan implantatbehandlingen som avses. Det är inte avsikten, temporära proteser eller emaljretinerade broar för tandluckor är ersättningsberättigande inom tandvårdsstödet. Otydligheten kan medföra att några tandläkare blir tveksamma vilket antingen leder till att tandläkaren får ägna tid till att ta reda på vad som gäller eller att tandläkaren utför inledande behandling utanför tandvårdsstödet och patienten får betala hela kostnaden för den temporära konstruktionen. Om texten missförstås kan det medföra att patienter går miste om tandvårdsstöd som de är berättigade till. Texten bör förtydligas så den blir i enlighet med det avsedda syftet.

Föreslagen ändring:

Inledningstexten för utbytesåtgärder för implantat förtydligas med att det är provisorium på implantaten som avses.

Konsekvenser för:

Patient:

Förtydligandet är betydelsefullt för enskild patient som annars kan riskera att gå miste om tandvårdsstöd

som patienten är berättigad till.

Företag och behandlare:

Det föreslagna förtydligandet innebär ett tydligare regelverk vilket kan minska den administrativa tiden för tandvården.

Ekonomi:

Försumbar ekonomisk påverkan beroende på att det är få behandlare av de som utför implantatbehandling som missförstår texten.

IT-stöd:

Ändringen medför ingen programmering i IT-stöden.

Åtgärds-kod	Åtgärd
	<p>Utbytesåtgärder</p> <p>Utbytesåtgärder används när patienten väljer en annan behandling än den som är ersättningsberättigande för aktuell diagnos/tillstånd. En sådan annan behandling är i sig inte ersättningsberättigande men ersättning motsvarande de ersättningsberättigande åtgärderna ingår i tandvårdsstödet. För att rapportera utbytt behandling används utbytesåtgärder. Utbytesåtgärdernas referenspris är detsamma som referenspriset för respektive ersättningsberättigande åtgärd eller behandling.</p> <p>Om patienten väljer en krona när i stället en fyllning är ersättningsberättigande är referenspriset för utbytesåtgärden motsvarande en tretytsfyllning. För fram- eller hörntand innebär det åtgärd 703 och för premolar eller molar åtgärd 706.</p> <p>Om patienten väljer implantatbehandling eller ortodontisk slutning av en- eller tvåtandslucka i stället för den ersättningsberättigande behandlingen som är tandstödd protetik, är referenspriset för utbytesåtgärderna motsvarande referenspriserna för två kronor och ett hängande led (åtgärd 801 x 2 och åtgärd 804) respektive för två kronor och två hängande led (åtgärd 801 x 2 och åtgärd 804 x 2). Saknas tand i position 5 vid diagnos/tillstånd 5011 eller 5034 och patienten väljer implantat i stället för tandstödd protetik är referenspriset för utbytesåtgärden motsvarande två kronor och ett hängande led (åtgärd 801 x 2 och åtgärd 804) som är den ersättningsberättigande behandlingen.</p> <p>Utbytesåtgärderna för behandling med implantat är uppdelade i en kirurgisk och en protetisk åtgärd vilka avslutas var för sig. Samtliga åtgärder innefattar behandling och material, inklusive eventuella provisorium på implantat, fram till behandlingen är slutförd. Vidare ingår implantat och implantatkomponenter samt tandtekniskt arbete inklusive materialkostnad om inte annat anges. Även efterkontroller och justering ingår liksom, i förekommande fall, kontrollröntgen.</p> <p>I utbytesåtgärderna för ortodontisk slutning av tandlucka innefattas fotodokumentation, vid behov kefalometrisk mätning och analys, fullständig ortodontisk behandling, allt ortodontiskt material av standardkaraktär, retentionsapparat (fast eller avtagbar) samt besök för kontroll av retentionsapparat upp till ett år efter avslutad aktiv behandling tills behandlingen anses avslutad. Om ytterligare tandlucka skapas i terapeutiskt syfte för att kunna genomföra behandlingen ingår slutning av den terapeutiskt skapade luckan i behandlingen av den ursprungliga tandluckan.</p>

Utbytesåtgärd 921 och 922 Utbytesåtgärd. Krona i stället för ersättningsberättigande fyllning.

Användning av enhetliga begrepp för reparativ vård.

Konsekvensutredning Utbytesåtgärd 921 och 922.

Beskrivning av problemet:

Översynen av enhetliga begrepp för reparativ vård visar att nu gällande rubriktexter för åtgärd 921 och 922 innehåller begreppen *defekt* och *substansförlust*. De täcker inte in alla de tillfällen när en patient kan byta behandling med en fyllning till behandling med en krona.

Rubriken till åtgärd 922 innehåller också överflödigt information om tillämpningen. Det framgår av att utbytesåtgärden är tillämplig vid aktuell diagnos/tillstånd.

Föreslagen ändring:

Förslaget innebär att text om defekt och substansförlust utgår ur rubrikerna för utbytesåtgärderna 921 och 922.

Konsekvenser:

Enbart en språklig korrigerig. Ändringsförslaget medför inga konsekvenser för patienter, behandlare eller företag och har ingen ekonomisk påverkan på tandvårdsstödet, patienter eller företag.

Se vidare ovanstående avsnitt "Konsekvensutredning översyn och användning av enhetliga begrepp för reparativ vård".

IT-stöd:

Ny rubriksättning, i övrigt inga justeringar i IT stöden.

921	<p>Utbytesåtgärd. Krona i stället för ersättningsberättigande fyllning vid defekt eller substansförlust, fram- eller hörntand Utbyte sker mot åtgärd 703. Åtgärden kan inte kombineras med åtgärd 701, 702, 703 eller 708 för samma patient och tandnummer under samma dag och med samma behandlare.</p>	<p>1 010 Nytt pris fastställs våren 2011</p>
922	<p>Utbytesåtgärd. Krona i stället för ersättningsberättigande fyllning vid defekt eller substansförlust, molar eller premolar samt vid omfattande defekt för tandposition 7 och 8 när regel D.3 inte kan tillämpas Utbyte sker mot åtgärd 706. Åtgärden kan inte kombineras med åtgärd 704, 705, 706, 707 eller 708 för samma patient och tandnummer under samma dag och med samma behandlare.</p>	<p>1 325 Nytt pris fastställs våren 2011</p>

Uttrycket "kombineras med [...]" i åtgärderna ersätts.

Språklig justering.

Konsekvensutredning Åtgärdstext

Beskrivning av problemet:

I många åtgärdstexter står att åtgärden inte kan kombineras med en annan åtgärd. När tandvårdsstöd beroende på olika skäl inte lämnas för två separata åtgärder vid samma tillfälle är det korrekta sättet att uttrycka detta på att de inte är ersättningsberättigande tillsammans. Tandvårdsstödet talar enbart om vad som är ersättningsberättigande.

Föreslagen ändring:

I texten för ersättningsberättigande åtgärder där det står "kan inte kombineras med" byts detta mot "är inte ersättningsberättigande tillsammans med".

Konsekvenser:

Enbart en språklig korrigerig. Ändringsförslaget medför inga konsekvenser för patienter, behandlare eller företag och har ingen ekonomisk påverkan på tandvårdsstödet eller företagen. Medför ingen programmering.

Åtgärd	101, 102, 103, 104, 105, 106, 121, 122, 123, 126, 191, 201, 202, 203, 301, 302, 303, 311, 321, 341, 342, 401, 402, 403, 404, 405, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 435, 436, 441, 442, 443, 444, 445, 501, 502, 503, 504, 521, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 821, 833, 834, 835, 836, 837, 838, 839, 878, 886,
--------	--